

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 5.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. par 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Bevonultak Krakkóba a német csapatok A lengyel kormány Lublinba költözött Lázás sietséggel ásnak lövészárkot Varsó körül A németek a bevonulás után Pilsudszky sírjánál tisztelegtek A német hadsereg gyors előnyomulása

Alig kezdődtek meg az ellenségeskedések, nárís híre jár, hogy a harcbanálló ellenfelek a egkyetlenebb módszerek alkalmazásától sem riadnak vissza. Egyes jelentések szerint már mérges gázok is kerültek volna alkalmazásra, ártalan polgári lakosság, öregek, asszonyok, gyermekek pusztultak állítólag és kórházak, vörös keresztben intézmények szintén áldozatul esnek ágyú- vagy bombatámadásnak. Jelentik azt is, hogy akadnak olyan katonai egységek, amelyek dum-dum golyókat használnak. Mindezeket a híreket még nem lehet ellenőrizni, teljességükben leigazolni, mert ebben a legújabb háborúban még fokozottabb szerepet játszik a gyűlölet propagandája, mint bármikor. Nem lehet tehát az esetleges képzeletszüleményeket elválasztani a valóságtól. Mindenesetre részünkről azt szeretnénk legjobban, ha mindaz, amit ezen kegyetlen módszerek alkalmazásáról mondanak, a képzelet birodalmába tartozna. Legalább is szeretnénk elhinni, hogy inkább azok a fogadkozáások kerüljenek diadalra, amelyeket az összes felelősök oly fennen hangoztattak és hangoztatnak ma is. Államfők, vezérpolitikusok, hadvezérek, az összes hadviselő államok részéről egyaránt kijelentették, hogy legalább abban az esetben egyek, hogy tisztelni akarják a háború humanisztikus vitelére vonatkozó elveket.

De ha mindezen fogadkozáások ellenére is ilyen megdöbbentő hírek látnak napvilágot, úgy minden okunk megvan arra, hogy legalább is aggodalmas gyanakodással éljünk a további fejleményeket illetőleg. Azoknak, akik a háború sorsát intézik, résen kell lenniük, nehogy elvakult szenvedélyektől túlzeltetn meg jobban elvágják az egész világot. Szörnyű volna az egyetemes kultúra szempontjából, ha ez az egyetlen intézmény is csődött mondana, amely bennünket a megértéssel, részvétellel, irgalommal még összeköt. Bátran elmondhatjuk, hogy ez számunkra az utolsó érzés-rév, az egyetlen megmaradt ideál. Mert, ha a Vörös Kereszt egyezményre is ráta- ponsunk, úgy nem lesz már föld ez a föld, hanem eleven pokol, letérlődik arcunkról az utolsó istenies vonás is.

Mit mond ez az egyezmény? Ne bántsd az asszonyt, az öreget, a magával tehetetlen gyermeket. Ne roncsold gonoszul kifaragott golyóval az ugys martírium-utat járó szegény katonát. Ne löj a kórházakra, ne bombázd a szörnyű kintjában fetrengő sebesült katonát, ne öld meg mégegyszer azt, aki már ugys a legkínosabb halál martaléka. Ezeket diktálja a Vörös Kereszt, kiméletet, amelynek ugys — írott szavak nélkül — minden emberben bent kellene laknia, ha — ember és nem kiméletlen ragadozó. De ne is alkalmazzuk ezt a hasonlatot az állattal. Mert a nemes vad például, ha nem is gondolkodik, mint az ember és ha nincsenek is Vö-

rös Kereszt egyezmények a rengetegben, mégis azok szerint cselekszik, bizonyos gavallér ösztönből. A küzdő himszarvas nem bántja többé a másikat, ha az sebet kapott és elesett. Még az őserdőnek is megvannak a gentleman sza-

bályai. Maradjon tehát az emberek háborúja is legalább a genfi egyezmény szabályai szerint, maradjunk meg legalább ebben a legvégső vonatkozásban szívvel és lélekkel bíró embereknek. (Flaneur.)

Krakkót elfoglalták

Berlinből jelentik: A német csapatok szerdán elfoglalták Krakkót. A német tábornokok a Vavelbe hajtottak és ott Pilsudsky marsall sírja előtt tisztelegtek. Amikor a tábornokok a sírhoz hajtottak útközben német díszőrség vonult fel. A német csapatok délután 2 órakor Lodz irányában átlépték a Laszk—uniejovi útvonalat. A Visztula hídjai épségben maradtak.

Varsó egész lakossága dolgozik a főváros körülárkolásán

Varsóból jelentik: A lengyel rádió délután 4 órakor félbeszakította hangversenyét és felhívást intézett a lengyel főváros lakosságához, hogy minden felnőtt jelentkezzon azonnal a lakóhelye szerint illetékes rendőrhatalóságoknál és vigyen magával árszerszámot. A főváros körül sáncokat ásnak és ehhez a munkához minden ember erejére szükség van.

I.

A NÉMET HADVEZETŐSÉG JELENTÉSEI:

Lodz irányában előrehaladtak a németek

A német távirati ügynökség közli a legfőbb hadvezetőség jelentését: Szeptember 5-én a német csapatok lengyelországi hadműveletét a kiadott parancsok értelmében folytatták tovább. Az északi csapatok kieroszakolták a Beszkideken való áthatolást és Neusandez ellen folytatolagos támadást hajtanak végre. A déli előnyomuló erők nyugatról és délről visszaverték a városba a Krakkót védő csapatokat. A kelet-sziléziai ipari vidéket a német csapatok teljesen elfoglalták csak északon Chenchin—Lupusno—Piotrjov vonalat kell még elfoglalni. Szerdánál a német csapatok benyomultak az erődítményi vonalba és folytatják előnyomulásukat a Varta folyó nyugati partján Lodz irányában. Azok a csapatok, amelyek a Visztula keleti partján vannak Kulm és Graudenz környékén üldözik az ellenséget. A Kelet-Poroszországból előrehaladó csapatok Mlavanál átkelve Cichanovot foglalták el. A lengyel csapatok visszavonulnak délre. A gyorsított osztagok Rozan mellett elérték a Narrev folyót. Az északi német csapatok eddig 10 ezer foglyot ejtettek és 60 ágyút zsákmányoltak. A légi haderő megrongálta a vasúti összeköttetést és a lengyel repülőgépek néhány vadászrepülő kivételével egyáltalán nem kezdtek

akciókat. Kedden semmiféle légi támadást nem intéztek német terület ellen. A német haditengerészet elpusztított egy harmadik lengyel tengeralattjárót.

NEUSANDEZ BEVÉTELE.

Berlini jelentés szerint a német csapatok szerda reggel elfoglalták Kielce fontos vasúti csomópontot. A déli harcúterben Neusandez közsegét foglalták el.

ALHÍR BERLIN BOMBÁZÁSARÓL.

Berlinből jelentik: A varsói rádió ma éjszaka azt a jelentést közölte, hogy 39 lengyel repülőgép megtámadta Berlint. Noha az égboltozat teljesen tiszta volt, a német fővárosban egyetlen ellenséges repülőgépet sem láttak. Feltehető, — mondja a német jelentés, — hogy a lengyel repülők összetévesztették Berlint valamelyik lengyel várossal.

BERENDEZKEDNEK A NÉMETEK LENGYEL-SZILÉZIÁBAN.

A keleti hadszíntérről érkezett német jelentések közlik, hogy az utóbbi napok harcaiban több ezer lengyel hadifoglyot gyűjtöttek össze és azokat elszállították a német birodalom belsejébe. A német hatóságok Kattowice vidékén megszerverték az élelmiszer-ellátást és a lakosság már rendszeresen kapja élelmiszer adagjait.

II.

LENGYEL JELENTÉSEK:

Helyi sikereket ért el a lengyel hadsereg

A lengyel főhadiszállás 5-ik számú jelentése szerint az ellenséges légi erők tegnap az ország egész területén folytatták működésüket. A lengyel légi haderő folytatja az ellenséges páncélokosi osztagok bombázását Czieshanov környékén. A lengye-

lek vesztesége 5 repülőgép, német részről 14 repülőgép.

Szárazföldi harcok: A délkeleti fronton csapataink megállították a tulerőben levő ellenség előnyomulását. A Marthe-Czekov-Kamienszki vonalon

elkeseredett harcok folynak. A pomerániai fronton nyugalom van. A gdyniai helyőrség Danzig ellen merész támadást hajtott végre és egy tanktörő gépet, fegyvereket, valamint foglyokat zsákmányolt.

VARSÓT ISMÉT BOMBAZTAK.

A lengyel távirati iroda jelenti, hogy szerdán délelőtt 40 repülőgépből álló német légi erő újabb támadást intézett Varsó ellen. A bombázás során 15 ember meghalt és sokan megsebesültek. A lengyel légharító ágyú- és támadók közül hét repülőgépet

lőttek, egy nyolcadik német repülőgép az erdő felett zuhant le, de ennek roncsait még nem találták meg.

A Havas-ügynökség varsói jelentés nyomán közli a lengyel vezérkar harctéri jelentését. Plonsk és Ciechanow irányában elkeseredett harcok folynak. Délnyugaton a lengyel csapatok ellenállnak a tilerőben lévő ellenség nyomásának. A németek 14 repülőgépet vesztek, saját veszteségünk hat repülőgép. A varsói központi közigazgatást és a PAT ügynökség központját elhelyezték. A sebesülteket pedig elszállították.

III.

ANGOL ÉS FRANCIA JELENTÉSEK:

Párisból jelentik: A nagyvezérkar ötödik számú hadijelentése a következő:
Csapataink kedden este és szerdára virradó éjjel néhány helyi jellegű előrehaladást tettek.

A FRANCIA LÉGERŐK TÁMADÁSA A NÉMET IPARVIDÉK ELLEN.

A nyugati hadszíntéren folyó hadműveletekről az olasz lapok különféle megállapításokat tesznek. A Popolo di Roma ismerteti a párisi Petit Parisien katonai szakértőjének cikkét, amely szerint a francia csapatok már átesetek a tűzkeresztségen. Noha az itteni harcok még szűk körűek voltak, feltehető, hogy heves tűz alá vették a német védőműveket és a csapatok erős támadást intéztek a német állások ellen. Hangoztatja a Petit Parisien katonai szakértője, hogy egyelőre csak felderítő csatározások folynak és a nagyobb támadásokra még nem került sor. A francia hadijelentések szűkszavúságát a cikkíró azzal magyarázza, hogy a titokzatosság a legfontosabb része minden hadműveletnek.

Az Independence Belgie jelentése szerint a francia légi haderő tegnap támadást intézett Esweiler, Stolbert városok és a környező iparvidék ellen.

ANGOL KERESKEDELMI HAJÓKAT SÜLYLYESZTETTEK EL A NÉMET TENGERALATTJÁRÓK.

Az angol információs minisztérium jelentése szerint szerdán reggel az angol tengeri haderő eredményes tevékenységet hajtott végre. Az Atlanti-óceánon három álcázott német hajót elsüllyesztettek és legénységét megmenekítették. Több angol kereskedelmi hajót megtámadtak és elsüllyesztettek a német tengeralattjárók, amelyek ellen az angol hadihajók támadást indítottak. A német kormány bejelentette, hogy aknávető létesített és ennek két dán és egy görög kereskedelmi gőzös esett áldozatul. Minden jel arra mutat, hogy az angol légi haderő támadása a német vízekén horgonyzó hadihajók ellen sokkal nagyobb eredménnyel járt, mint azt eleint hitték.

ÖSSZPONTOSÍTÁS GIBRALTÁRNAL.

A Stefani-ügynökség jelentése szerint Gibraltáron 133 francia és angol hadihajó horgonyoz.

NAPPALI LÉGVÉDELMI RIADÓ PARISBAN

Párisból jelentik: Szerda délelőtt 10 óra 50 perckor hangzott fel először nappal Párisban a

légvédelmi riadó. A riadó hangjait a légharító tüzérség tüzelésének hangja kísérte, Paris környékén megszólaltak a repülőgép vadászágúyok. A párisi lakosság az előző két légvédelmi riadó tapasztalatait felhasználva, tökéletes rendben hajtotta végre a fedezékekbe való visszavonulást. A légóltalmi intézkedések tökéletes fegyelmettséggel történtek meg. Senki sem sietett, senki sem tolongott a légóltalmi fedezékek körül. Mindenki azt a fedezéket kereste fel, amelyet már a múltban is igénybe vett, vagy amelyik tartózkodási helyéhez legközelebb fekiútt. A lakosság a pincéket és a földalatti helyiségeket székekkel, ágyakkal látja el, mert az éjszakai ridsók, alkalmával az emberek aludni akarnak, hogy másnap dolgozni tudjanak. A légi-riadó 11 óra 25 perckor ért véget. Néhány perccen belül a város visszanyerte rendes képét.

CÁFOLJÁK, HOGY A NÉMETEK VÖRÖS KERESZTES VONATOT BOMBAZTAK.

A Német Távirati Iroda közleménye: A lengyel távirati iroda és a Havas ügynökség azt jelentette, hogy a németek megsértették a nemzetközi egyezményt azzal, hogy lengyel vörös keresztet viselő vonatokat bombáztak és egy lengyel templomot is tönkretettek. Német hivatalos helyen kijelentik, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak, mert a német légraj utasítást kapott, hogy csak kizárólag katonai jellegű intézményeket bombázzanak mindaddig, amíg az ellenfél tiszteletben tartja ezt az elvet.

ÉPSÉGBEN VAN A CSENSTUCHOVA „FEKETE MÁRIA” KÉPE.

Lochner, az Associated Press berlini tudósítója tegnap este Berlinben működő külföldi laptudósító körlett beszámolt Csenstuchovában tett repülőutjáról. Lochner azért repült oda, hogy megállapítsa, igaz-e a németellenes propaganda ama híre, miszerint a német repülők bombái megromláltak a kolostort és a benne lévő híres „fekete Mária képet. Lochner közölte, hogy a képet teljes épségben találta annál is inkább, mert a kolostor is teljes épségben, sértetlenül áll.

közleményt tett a német külügyminiszter és tudomásul adta, hogy az angol kormány részéről értesítést kapott a lengyel—német közvetlen tárgyalásokra vonatkozólag és ezt az angol ajánlatot előnyösnek tartaná. A német külügyminiszter ekkor megkérdezte a lengyel nagykövetet, hogy van-e teljes felhatalmazása a tárgyalások megkezdésére és német javaslatok alapján, mire a lengyel nagykövet kijelentette, hogy ilyenl nem rendelkezik. Augusztus 31-én nyilvánosságra hozták a német javaslatokat, melyeket a lengyel rádióban elfogadhatatlannak jelentettek ki. Miután a békes megegyés minden útját kimerítették a kancellár kénye-rűlve volt a lengyel erőszakra erőszakkal válaszolni, mert a lengyelek több határsértést követtek el és rosszul bántak a területükön élő németekkel.

Amerikából senkisen vihet ki lőszert

Roosevelt elnök ma aláírta a semlegességi törvényt életbe léptető okmány. Ez az okmány tilom alá helyez minden hadianyag és fegyverszállítást a hadviselő felek részére és szabályozza a Panama-csatornán való átkelését.

Roosevelt elnök kinyilatkoztatta, hogy a fegyverek eladása a hadviselő államok részére. Hivatkozott a május elsőjén hozott semlegességi törvényre és elismerte, hogy sajnos a Nemzetország, Franciaország, Lengyelország, Anglia, India, Ausztrália és Új-Zealand háborúban állanak egymással. Az elnök egyben figyelmeztette az Egyesült Államok polgárait és hadviselőket, akik az ország igazságszolgáltatása tartoznak, hogy

nem sérthetik meg a semlegességi törvényt, amely életbe léptett és magában foglalja a fegyver, muníció és hadianyag kiviteli tilomát a hadviselő államok számára,

illetve azon államok számára is, amelyek kötelezni kívánják ezeket az anyagokat. Ezután megkezdte a szállítási tilalom alá eső anyagok felsorolását. A törvényt kiegészítő rendelet értelmében átvizsgálják mindazon hajók szállítási nyait, amelyek a Panama csatornán keresztül haladni kívánnak. Tilos amerikai állampolgárnak hadviselő állam hajóján utazni a Panama-csatorna zónájában, az európai vízekén és az Atlanti-óceánon a 30-ik hosszúsági és a 30-ik szélességi fok közötti területen. Kivételt csak azok képeznek, akik különleges engedéllyel rendelkeznek. Az amerikai hajók, amelyek amerikai állampolgárokat szállítanak, nem kapnak katonai kíséretet. Az elnök még megjegyezte, hogy az Athenian utazó amerikai állampolgárok joguk volt az angol hajón hazatérni. Végül pedig közölte, hogy a kongresszus rendkívüli ülésszaka összehívásának időpontja még bizonytalan.

EGYES LAPOK A SEMLEGESSÉGI TÖRVÉNY FELFÜGGESZTÉSE MELLETT.

A Newyork Herald Tribune követeli, hogy a semlegességi törvényt kihirdetése után kezdje hozzá a törvény módosításához. A lap hangstlyosan, hogy a fegyverkiviteli tilalmat el kell törölni, mert Angliát és Franciaországot meg kell segíteni Németország szemben. A semlegességi törvény megváltoztatása barátságos lépést jelentene a franciák, angol demokráciák felé.

A Newyork Times azt írja, hogy saját bizánsunk szempontjából szükség van arra, hogy minden erővel ellenálljunk a nem provokált támadásokkal szemben. A demokráciák igazságos ügyeivel együtt kell hozza a semlegességi törvény rendelkezéseinek felfüggesztését és ezért a kongresszusnak sodelem nélkül rendkívüli ülésre kell összehívni.

NEM LESZ AZ UNIÓBAN HADINYERESÉSI ADÓ.

Morgenthau pénzügyminiszter kijelentette, hogy nem szándékszik különleges adót kivetni az európai háború következtében behaltat hadinyeréssel. Roosevelt elnök vasárnapi beszédében kijelentette, hogy senkinek sem volna szabad nyereszkeznia hadviselők terhére.

KÖZÖSEN JÁRNAK EL AZ AMERIKAI ÁLLAMOK.

A panamai kormány szeptember végére konferenciára hívta össze az amerikai államokat. Ennek megbeszélésén 21 állam vesz részt és megállapítják magatartásukat a hadviselő felekkel szemben, valamint a semlegességi jogok megvédésének módjait.

ÖTMILLIÓ DOLLÁRT VITT MAGÁVAL A QUEEN MARY.

A Queen Mary óceánjáró kedden érkezett a newyorki kikötőbe. Az utolsó szakaszán angol hadihajó kísérte. A Queen Mary 2331 tonna és 5 millió dollár értékű aranyat vitt magával.

Német Fehér Könyv az elmúlt hét eseményeiről

A Német Távirati Iroda jelenti: Ma adják ki a Fehér Könyvet, amely a német—lengyel válság utolsó szakaszát ismerteti. A bizonyítékok alapján megállapítást nyert, hogy augusztus hó első napjaiban a német kormányt értesítették arról a jegyzék-váltásról, amely a danzigi szénutas és a lengyel megbízott között lefolyt. Ebben a jegyzékben

a lengyel kormány azt kívánta, hogy bizonyos intézkedéseket szüntessenek meg a lengyel vám-felügyelők működésének korlátozásával kapcsolatban.

Lengyelország megtorlással fenyegetőzött és a jegyzéknek ultimátum jellege volt. A német kormány közölte a lengyel kormányval, hogy ha az ilyen ultimátum megismétlődne, annak súlyos következménye lenne a német—lengyel viszonyra néve és a felelősség ezért a lengyel kormányt terhelné. Azt is közölte a német kormány Varsóval, hogy ha nem szüntetik meg a gazdasági rendszabályokat Danziggal szemben, úgy a szabadváros más eszközöket fog keresni, hogy be- és kivitelét biztosítsa. Erre az volt a válasz, hogy a lengyel kormány

tiltakozott a német kormányának a danzigi ügyekbe való beavatkozásá miatt.

Chamberlain augusztus 22-én magánlevelet küldött Hitler kancellárnak abból az alkalomból, hogy nyilvánosságra hozták a német—orosz támadást kizáró szerződést. A levélben leszögezte, hogy

az angol kormány teljes mértékben eleget tesz Lengyelországgal szemben vállalt kötelezettségeinek, másrészt pedig abbéli kívánságát fejezte ki, hogy tárgyalások útján oldják meg a vitás kérdéseket

és nemzetközileg biztosított egyezményt létesítsenek. Augusztus 23-án Hitler kancellár válaszólt és leszögezte a német—lengyel viszály valódi okait. Közölte azt is, hogy újból megkísérli a megértést Nagy-Britanniával. Közben történt meg Daladier és Hitler levélváltása. Az angol kormány augusztus 28-án kijelentette, hogy hajlandó a német—angol viszony újabb rendezéséről tárgyalni és hogy Lengyelország is hajlandó közvetlen tárgyalásokat kezdeni. Augusztus 29-én a kancellár a berlini angol nagykövettel közölte, hogy

várja a lengyel teljhatalmú megbízott érkezését

és el fogja készíteni azokat a feltételeket, amelyek elfogadhatók lesznek. Ha lehetséges úgy a feltételeket közölni fogják az angol kormánnyal a lengyel megbízott érkezése előtt. Augusztus 30-ig nem érkezett meg Berlinbe a lengyel megbízott, viszont Lengyelország általános mozgósítást rendelt el. A berlini angol nagykövet éjfélkor újabb jegyzéket nyújtott át, amely azonban nem tartalmazott semmi lényegeset, kivéve azt a pontot, hogy Hitler kancellár javaslatát elküldi a lengyel kormánynak. A közvetlen német—lengyel összeköttetés felvételét az angol kormány nem tartotta lehetségesnek augusztus 30-ig.

A német kormány most már nem érzett kötelezettséget az angol kormánnyal szemben, ennek ellenére augusztus 31-ig adott halasztást a lengyel megbízottnak Berlinbe való érkezésére. Ezen a napon a berlini lengyel nagykövet szóbeli

Német tengeralattjárót vádolnak az Athenia elsüllyesztésével

Londonból jelentik: Az Athenia kapitánya, aki egy norvég hajó fedélzetén az írországi Galwayban utraszállt, kijelentette, hogy nem fér kétség ahhoz, miszerint hajóját megtorpedózták. A tengeralattjáró a torpedó kilövése után a tenger felszínére emelkedett és ágyúval s lőtt a hajóra abból a távból, hogy elpusztítsa a drótnélküli táviró berendezését. Az ágyulövedék azonban célt tévesztet.

A lordok házában Stanhope lord kijelentette, hogy a német tengeralattjáró, miután elsüllyesztette az Atheniát, a tenger felszínére emelkedett.

Az Athenia gőzösön, amelyet tudvalegőleg néhány nappal ezelőtt megtorpedóztak és elsüllyesztettek, a lapok szerint öt millió fontsterling aranyrudat szállított az Egyesült Államokba.

Előszórnak tartják, hogy az aranyat a mentőjók fedélzetére szállították és ott helyezték biztonságba.

EGYIK SZÖVETSÉGES SEM KÖTHET KÜLÖNBÉKÉT.

Bonnet külügyminiszter és a lengyel nagykövetség napjainkban jegyzőkönyvet írtak alá. A jegyzőkönyv kimondja, hogy a szerződő felek megállapodtak abban, hogy nem köthetnek sem külön fegyverszünetet, sem külön békét.

MINDEN FRANCIA PÁRT RÉSZTVESZ A KORMÁNYBAN.

Párisban tegnap több mint 100 képviselő jelentett arra a kedden közzétett felhívásra, hogy a névvel idősebb képviselők katonai szolgálat esetén

Lublinba költözött a lengyel kormány

Stokholmból jelentik: A külügyminisztérium jelentése szerint a varsói svéd követ Lublinba utazott, a lengyel kormány jelenlegi székhelyére.

Anglia nem szállít szenet

Anglia beszüntette a szénzállítást Norvégia számára azzal az indoklással, hogy a szénkészletek csak Anglia szükségleteit fedezik.

Az angol kincstári hivatal rendelete értelmében ülföldi állampolgárok, akik elhagyják Angliát területét, 20 font sterlingnél nagyobb összegetek nem vehetnek magukkal.

HITLER ÜDVÖZLŐ TAVIRATA PÉTER JUGOSZLÁV KIRÁLYHOZ.

Egyes külföldi rádióállomások azt a hírt terjesztették, hogy Jugoszlávia részleges mozgósítást indított el. Ezzel kapcsolatban illetékes helyről közlik, hogy ez a hír nem felel meg a tényeknek. Jugoszlávia csak a különleges alkulatokhoz hívott be katonákat fegyvergyakorlatra.

Hitler kancellár Péter jugoszláv király születésnapja alkalmából Pál régenshercegre üdvözlő táviratot intézett, amelyben legszívveljesebb szencse-cívánatait fejezi ki.

Jugoszlávia és Portugália szentszéki követei egnap megjelentek az államtitkársági hivatalban és bejelentették, hogy a jelenlegi európai válságban két állam a leghigorubb semlegesség álláspontjára helyezkedik.

ELJÁRÁS INDUL SZATMÁRI SZLOVÁK KÖVET ELLEN.

Pozsonyból jelentik: Szatmári varsói szlovák követ ellen megindították az eljárást. Mint ismeretes a varsói szlovák követ a lengyel rádiókat nyilatkozatot olvasott fel, amelyben a szlovákiai lakosságot felhívta a Tiso-kormány elleni ellenállásra.

A FRANCIA KÜLÜGYMINISZTERIUM ÖSSZEFOGLALJA A MAI HELYZETET.

A Havas ügynökség jelenti: A francia külügyminisztériumhoz közelálló személyiség az alábbi nyilatkozatot tette:

Anglia és Franciaország szitárdan elhatározták, hogy bizonyítékát adják hűségüknek Lengyelországgal szemben és annak is, hogy kötelességeiket a legteljesebb mértékben betartják. Az angol légi haderő első tevékenysége az volt, hogy eredménnyel bombázta a kieli csatornában horgonyzó német hajókat. Több német hadihajó súlyosan megsérült és a kieli csatorna használhatatlanná vált. Franciaországban a katonai hadműveletek rendszeren folynak, a francia hadvezetőség által kidolgozott hadtervek szerint. Az előkészületek részleteiről természetesen semmit sem lehet közölni, de amnyi megállapítható, hogy a hadvezetőségnek jó oka volt az összes elővigyázatossági intézkedések megtételére. Annyit már most is közölhetek, hogy a francia-angol haderő nyomása mind érezhetőbbé válik és nagy mértékben befolyásolja a német hadsereg akcióit. Ugy látszik, hogy a német kormány lebecsülte

nem kötelesek lemondani madátumokról.

A francia közoktatásügyi miniszter lemondása után Marchandeen igazságügyi miniszter is benyújtotta lemondását. A kormány tervbe vette, hogy hadfelszerelési és élelmezési minisztériumot létesít néhány napon belül. Marin, Flandin, Frossard és Blum valószínűleg belépnek a kormányba.

A Stefani ügynökség jelentése szerint a francia hatóságok szabadon bocsátották Eugen Deloncle-t, a hírhedt csukiyás összeesküvés vezetőjét, akit zárást alá hívtak. Ugyancsak arról is hírt ad a távirati ügynökség, hogy az összeesküvés perét nem is tárgyalják, csak majd a háború után.

FRANCIAORSZÁGBAN LEFOGLALJAK A NÉMET VAGYONOKAT.

Párisból jelentik: A francia kormány rendeletet adott ki, amelynek értelmében Franciaországban minden német tulajdánt lefoglalnak.

Londoni jelentések szerint az Angliában élő németek ellen különböző övintézkedést hoztak. Londonban eddig 120 német állampolgárt tartóztattak le. A Daily Mail közlése szerint egész Angliában eddig csak 500 német állampolgárt helyeztek őrizetbe.

FRANCIA PÁRT A PÁRISI EMIGRÁNSOK ELLEN.

Párisból jelentik: A köztársasági szövetség pártja felszólította a kormányt, hogy távolítsa el Párisból az összes külföldi politikai menekülteket, mert ezek csak holt súlyt jelentenek az élelmezés szempontjából.

Miért van még mindig aranyéte?

X

Mennyit is kell szenvedniük idegeink, az eleinte oly ártalmatlannak látszó aranyér által okozott gyötrelmet! Használjon már az első jelenségeknél Goedecke féle Anusol végbélkupot. Anusol enyhít és segít! Kérdezze meg orvosát.

Anusol-Goedecke

GYÖGYSZERTÁRSÁGOK ÉS APHATÓ

A Havas ügynökség jelentésében hangsúlyozza a diplomáciai helyzetben történt gyors kifejlődést. Ausztrália és Új-Zealand teljes segítségükre biztosítják Franciaországot és Angliát, a kanadai hadsereg létszámát 150 ezer főre emelik, Szíriában a bennszülött törzsfőnökök több, mint 20 ezer harcost hoztak a francia zászlók alá, Nepál 10 ezer katonát küld, Togo volt német gyarmat fekete törzsfőnökei kijelentették, hogy minden áldozatra hajlandók, a délafrikai köztársaság megszakitotta az özsze-kötöttest Németországgal, Rhodézia mozgósított. Ezek szerint a francia és brit birodalmak számíthatnak gyarmataik hűségére és az országok legnagyobb részének semlegességére. Japán és Spanyolország már be is jelentették semlegességüket és Olaszország sem változtat magatartásán.

MAROKKÓ — KITART FRANCIAORSZÁG MELLETT.

Marokkó szultánja Lebrun elnöknek a következő üzenetet küldte:

„A megpróbáltatásoknak ezekben az óráiban, amelyeken most megy keresztül a világ, megújítani kívánjuk kegyelmesség előtt megtörhetetlen hűségünket, amelyet mi és valamennyi alattvalónk érünk Franciaország iránt. Teljes szívvel állunk Franciaország mellett és fenntartás nélkül hozzuk legteljesebb támogatásunkat, lehetőségünkhöz mérten. Ugyancsak megújítom ezalkalommal személyes barátságunknak kifejezését.”

A szerdai francia hivatalos lap rendeletet közöl, amelynek értelmében Franciaország minden részében és Algériában is életbe lépett a hadiállapot

A TENGERENTÚLI ORSZÁGOK MAGATARTÁSA.

Párisból jelentik: Ausztrália és Új-Zealand hadiállapotban levőnek tekinti magát Németországgal. A kanadai parlament esütörtöki ülése után foglalt állást a kérdésben. A délafrikai törvényhozó testület kedden elfogadta Smuts tábornok indítványát, amelynek értelmében a délafrikai köztársaság megszakítja a diplomáciai viszonyt Németországgal. Dél-Afrika a jelek szerint megőrzi jó akaratú semlegességét. Ez megadja a jogot arra, hogy Anglia szabadon igénybe vegye a fokvárosi kikötőt.

SCALA

Szombaton ünnepélyes bemutató. A legújabb és legérdekesebb regény filmváltozata.

A MALAKKAI NŐ

Szenzációs felvételekkel, izgalmas tartalommal. A főszerepben: EDWIGE FEUILLERE, RICHARD WILLM

Csütörtökön és pénteken utóljára:

MICKEY ROONEY
AZ ELSŐ BALLÉPÉS

SIDI-BEL-ABBÉSBN ÉL ÉS FÖTÖRZSÖRMESTERI RANGOT VISEL A CINKOTAI TÖMEGGYILKOS

Budapestről jelentik: Közel két és fél évtizede annak, hogy Cinkotán tömeggyilkosságot fedeztek fel:

Kiss Béla bádgosmester hét növekedését meggyilkolta és a holttesteket hatalmas cinkhordókban gondosan elraktározta.

Ország-világ borzadott, amikor a szörnyű tömeggyilkosság kiderült és az írtázatos hordókat felfedezték. A tömeggyilkos bádgosmesternek azonban sikerült kivonnia magát a büntető igazságszolgáltatás sújtó keze alól. Kiss Béla eltűnt és évtizedekig senki sem hallott róla.

A büntügyi hatóságok annak rendje és módja szerint kiadták ellene a körözőlevelet és elfogató parancsot, amelyet minden évben meghosszabbítottak; ezeknek az intézkedéseknek azonban mindegyike semmi foganatjuk sem volt. Kiss Béla, a legendás hírű tömeggyilkos a mai napig sem került rendírkézre. Sőt, azt sem lehet biztosan tudni, él-e vajjon, vagy pedig meghalt az azóta eltelt hosszú évtizedek alatt?

AKI BESZÉLT KISS BÉLAVAL.

A budapesti ügyészség néhány nappal ezelőtt ísmét kiadta körözőlevelét a cinkotai asszonygyilkos ellen. Ezzel kapcsolatban a véletlen most Budapestre hozott egy olyan embert, aki

néhány hónappal ezelőtt szemtől-szembe beszélt Kiss Bélával.

A találkozás azonban olyan helyen történt, hogy a szörnyű büntetett felelősségrevonása továbbra sem látszik lehetségesnek.

Eszerint tehát Kiss Béla életben van, még pedig a francia idegenlégióban szolgál.

Néhány nappal ezelőtt az algériai Sidi-bel-Abbés városából, amely az idegenlégió 1. számú ezredének ősi helyőrsége, visszaérkezett öt évi szolgálat után Szalai László budapesti fiatalember, aki az ezredben a caporal-i (tizedes) rangot érte el. A Szalaival folytatott beszélgetés során réterelődött a szó Kiss Bélára is, akiről már korábban azt híresztelték, hogy Sidi-bel-Abbés városában szolgál, mint az 1. számú ezred egyik magasabb rangú törzsaltszjtje.

— Való igaz, — mondotta Szalai László, — hogy Kiss Béla él és a legjobb egészségnek örvend. Az is igaz, hogy Sidi-bel-Abbésben szolgál és ez idő szerint főtörzsörmesterei rangja van. Kiss Béla komoly és kiváló katona, több ritka kiüntetés van. Minden este az ezredközpont nagy társalgójában, — ami az itteni laktanyai kantinek, vendéglőnek felel meg, de előkelő és nagyszabású kivételben — találhat azokkal a magyarokkal együtt, akik itt szolgálnak és esténként összegyűlnek egy kis beszélgetésre, poharazásra.

— Kiss Béla komor ember, látszik rajta, hogy valami nehéz titok nyomja a lelkét. Társai között soha fel nem melegszik, soha nem vidám, nem nótázik velük. Nagyon vigyáz a nyelvére, mert még soha, még borközi állapotban sem szólta el magát és multjának szörnyű nagy titkáról még a legbizalmasabb barátai előtt sem szólt soha.

Arra a kérdésre, hogy honnan tudják olyan biztosan, hogy Kiss Béla, aki álneven szolgál a légióban, valóban azonos a cinkotai tömeggyilkossal. Szalai a következőket mondotta:

— Ezt már régen, teljes bizonyossággal megállapították. Egyrészt a fényképek alapján, másrészt pedig más jelekből is. Egyáltalán nem kétséges, hogy a sidi-bel-abbési légionista kantinek komor és mór főtörzsörmestere azonos azzal a Kiss Bélával, akit évtizedekkel ezelőtt egy tucat fiatal nő meggyilkolásával és elkonzerálásával vádoltak és aki megszökött Magyarországról a felelősségrevonás elől. Természetesen ezt még senki sem merte szóba hozni Kiss Béla előtt, mert olyan az egész magatartása, hogy ilyen dolgot az, akinek élete kedves, nem mer megpendíteni előtte...

Szalai Lászlónak ezt az érdekes leleplezését megérősti Sulowsky Zoltán is, aki éveken át motorkerékpáron bejárta a világot egy Barta Béla nevű társával együtt és nyolcéves utjuk során elkerültek Sidi-bel-Abbésbe is, ahol a légió kantinejében többször megfordultak.

TALÁLKOZÁS A KANTINBAN.

— Egyik este feltűnt nekem, — meséli Sulowsky Zoltán, — hogy a magasabbrangú törzstisztek között megjelenik egy komor, riasztó külsejű, szomorú, sőt tekintetű törzsaltszjt, aki nem melegezik fel a legnagyobb tréfáktól sem és aki nem vesz részt a társaság jókedvében és vidámságában. Ami-

kor érdeklődtem a furcsa ember kiléte iránt, riadt tekintetek fogadtak és az emberek aggodalmasan pillantottak a főtörzsörmester felé. Miután éppen akkor nem nézett felénk, a katonák suttogva felvilágosítottak arról, hogy a különös viselkedésű ember a cinkotai Kiss Bélával azonos. De félve figyelmeztettek, nehogy tudára adjam valahogy, hogy megtudtam a kilétét, sem pedig nehogy kérdést intézzek hozzá az előlete iránt, mert ennek a megfontolatlanágnak kiszámíthatatlan következményei lennének. Természetesen respektáltuk a figyelmeztetést és igyekeztünk lehetőleg nem is beszélni a sötét mult alatt görnyedő emberrel.

Ezután arról beszélt Sulowsky Zoltán, hogy Kiss Béla egész estén át hallgatagon, zord tekintettel ült az asztal mellett, a társalgóban alig vett részt, hanem állandóan maga elé meredt és tekintete a semmibe révedezett el. Amikor pedig késő éjjel eltávozott, barátságatlanul bucsuzott az emberektől és utána mindenki föllelézett.

A VEZEKLŐ.

Ami Kiss Béla katonai magatartását illeti, abban az összes vélemények megegyeznek, hogy az egykori cinkotai asszonygyilkos

egyike ezrede legvittebb katonáinak,

akinek kiválósága és vakmerősége szinte példabeszéd tárgya társai előtt. Lehet, hogy a szerencsétlen ember ilyen módon próbálja levezetni belső szenvedéseit, vagy talán szántszándékkal a hősi halált keresi a Szahara homokján.

Kiss Béla esetében a helyzet az, hogy az elmúlt évtizedek alatt nem egyszer járta be a sajtót az a hír, hogy Kiss Béla életben van, de mindig cáfolták a híreszteléseket és bebizonyosodott, hogy tévedés történt, a fantázia működött és valakit összetévesztettek a cinkotai tömeggyilkossal. A jelen esetben azonban nincs kétség afelől, hogy valóban Kiss Bélát rejti a francia idegenlégió egyenruhája és a szerencsétlen ember, akit szemelláthatóan sötét titok

HÁROM HETI GYÓGYKÚRA BUDAPESTEN A FÜRDŐK METROPOLISÁBAN

Díjmentes vizum — 50%-os kedvezmény a magyar vasút vonalain. — Lakás és teljes ellátás luxusszállodában, illeték, orvosi felügyelet, kiszolgálás, körutazás, számos kedvezmény.

Egész évben nyitva. Leiben fizetendő

ROMANIA

Societății Comerciale de Turis
összes irodában

TEMESVÁR, Birdev, I. C. Bratianu-ucc
Hotel „Terminus” — Banca Centrala, Al
Iulia-ucca 9. Telefonszám: 15—15.

nyomasztó sulya takar, valóban a cinkotai asszonygyilkos falóval azonos. A gyilkos, aki a bitó árnyékából menekült, hősi életmóddal próbálta levelezelményét. Az akasztófa írtázatától az ellenséges arak golyói elé menekült, hogy felajánlja életét az idegen hatalomnak.

Miután az idegenlégióból senkit ki nem szóltattak, Kiss Béla nyugodtan élhet az afrikai háború őrségében. A cinkotai cinkhordók írtázatos tartana miatt bíróság előtt ebben az életben sohasem kell felelnie. De az Örök Bíró előtt? Ott majd felelnie kell a virágjában kioltott sok fiatal életért, az idegen fantáziával kiesztelt bűnért, a tizenkét asszony hulla véres árnyáért...

Amerika szórakozik, megalakították a Hazugok Klubját

Newyorkból írják: Az Egyesült Államok nevezetességei közé tartoznak a különböző klubjai. Egy ilyen külön klubja Amerikának a Fred Smithnek védelmére alakult klub, amelynek több ezer tagja van. A klub eredetileg azzal a céllal alakult, hogy a Fred Smith nevére címzett levelek elcsesztését különböző újítások révén elkerüljék. A klub minden tagja nevéhez egy jelzőt vett fel és így a postaküldemények zavar nélkül érkeznek meg címére. Ma már a Fred Smith-klub egyik nagy társadalmi egyesülete Amerikának és összejöveteleik alkalmával gyakran hallat magáról a sajtóban is.

Egy másik klub már sokkal különösebb rendeltetéssel alakult meg. Ennek a klubnak címe szerint ez a rendeltetése:

„Hálókoesi alkalmazottakat ne hívhassanak Georgának”

A hálókoesi alkalmazottak az amerikai vonatokon négerék és ezért közéleti férfiak társadalmi uton igyekeznek eljéni venni annak, hogy a népszerű George nevet viselhessék a hálókoesi néger alkalmazottak.

Ennek a klubnak jelenleg több mint 20 ezer tagja van. A klubnak csak azok lehetnek a tagjai, akiknek vezeték- vagy keresztnéve George. A George-klub jelenlegi elnöke Walter Franklin George, Georgia állam szenátora.

SZIGORU FELTÉTELEK.

Igen népszerű a harmadik külön klub is, a mely már nevében elárulja rendeltetését. Ezt a klubot a Hazugok Klubjának nevezik és jelenleg 40 ezer tagja van. A Hazugok Klubját a Wisconsin-államban levő Burlington városában alapították.

Ennek a klubnak csak azok lehetnek a tagjai, akik bebizonyíthatóan valamilyen hihetetlen hazugságot mondtak. Örökös tagsággal választották be például a klub tagjai sorába egy alabamai újság szerkesztőjét, mert az újság azt írta, hogy Alabama az a kivételes amerikai állam, amelynek egyetlen polgára sem tagja a Hazugok Klubjának.

miután Alabamában még senki sem hazudott.

A Hazugok Klubjának tagságát könnyű megszerezni. A jelentkezésnek 10 cent beiratkozási díjat kell elküldenie, de csatlólni kell írásban azt a hazugságot is, amely méltóvá teszi a tagság elnyerésére. Hazugsága tárgyát szabadon választhatja a közélet minden területéről. Kitalálhat politikai szenzációkat, vagy egyéb irányú közéleti meséket. A

szigorú feltétel szerint azonban a hazugságnak igen leleményesnek kell lennie.

A Hazugok Klubja nem elégszik meg az új tagoktól hazugságok kitalálásával kivijára. A klub rendes tagjait is állandóan újabb és újabb hazudozásra buzdítja és ebből a célból minden évben versenyt rendez a hazugok számára. A legjobb hazugságok szerzőit érmekkel tüntetik ki.

HAZUGOK VERSENYE

A mult évben a következő hazugság nyerte a verseny nagydíját:

— Michigan államban fordultak elő a világ legnagyobb szunyogjai és ezek közül is a legnagyobb a mult év nyarán megtámadta a mi farmunkat. Az óriási moszkító először megette csirkéinket, aztán kacskáinkat és pulykáinkat, majd elfogyott még három borjut és két tehenet is. A farkos moszkító hárgatát az okozta, hogy fel akarta fűszerezni őket. Öszvérünk azonban

hátsó lábával úgy megrugta, hogy a szunyog hátterének eltört

és az óriási szunyog elpusztult.

A klub az új tagokhoz ezt a fogas kérdést teszi:

— Valóban komoly hazudozó ön, vagy még csak azért találta ki hazugságát, hogy a klub tagja lehessen?

Az új jelentkezőnek tehát ünnepélyesen ki kell jelentenie, hogy nemcsak „alkalmi hazug”, hanem állandóan és komolyan hazudik.

A klub egyik hazugságversenyén a következő történet nyerte az első díjat:

— Norfolk vidéke híres óriási méretű dinnnyről. Egy ilyen dinnny az országot közepén kelt. A dinnny olyan nagy lett, hogy teljesen elzárta a közlekedést. A dinnny tulajdonosa, hogy az értékes gyümölcsöt megmenthesse, alagutat fűrt a dinnnyben, hogy ezen az alagúton át közlekedjenek a csik és autók. A dinnnynek azonban olyan bősége volt, hogy a tulajdonos kénytelen volt korrájaratot létesíteni a dinnnyben, hogy így szállhassa át a járműveket. A dinnny tulajdonosa a marongált dinnnyét nem tudta eladni, de mégis teljes jövedelemre tett szert, mert a

dinnnyéért fűrt csatornát át a kompátkelésért

25 centet számított fel. Ilyen lehetetlen hazugságokat kell kitalálnia a Hazugok Klubja tagjainak, hogy negyven ezer hazug között elnyerjék az első díjat.

Amit mi kelet-európaiak nem értünk...

Mindig különös bizsergés fut át rajtam, amikor francia, vagy angol újság, folyóirat kerül a kezembe. Mintha az újjaim között zizegő pár cennos, vagy pennys újság lapjai közül valami vilnyos erő áradna elő, amely elárasztja az olvasót. Gyermek érzem, azzal, hogy a lapot kézbe veszem és olvasom, egy atom erejéig részese lettem a francia művelődésnek és a francia nép lelkületéből reám áramlott egy csöppnyi.

A angollal már másképpen állunk. Olvastam alahol, hogy a kontinensen született ember egy szentéi angliai tartózkodása után úgy gondolja, hogy kezdi megismerni az angolokat. Őt év múlva rájön, hogy még mindig nem ismeri őket, és elteltével már kénytelen bevallani, hogy annyira sincsen tisztában a szigetország lakóival, mint az első hetekben.

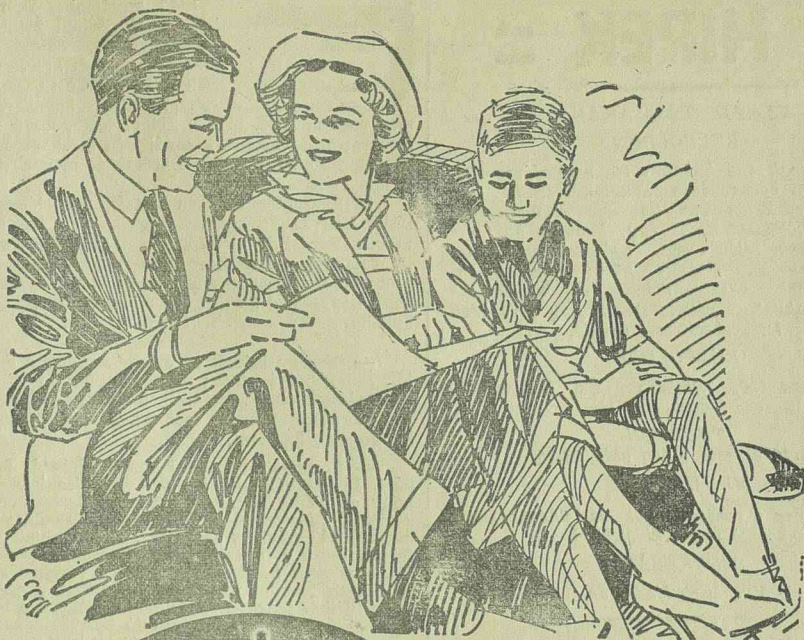
Különbözik a nyugateurópai napisajtó úgy hangzan, mint külső alakjában eltér a kelet-európai újságoktól. Régi konzervatív angol és francia lapok, mint a Times, vagy a Le Temps, történések bármely első oldalán hoznak olyan híreket, amik néhány ezer kilométerrel keletebbre az újságok utolsó oldalán olvashatók. De így van ez a francia kultúrában élő Belgiumban is. Nem is olyan régen, talán öt-hét hete sincsen, a brüsszeli La Nation Belge című napilap, ama ország kormányának felhivatalos szóvivője, amely a két oldalról megnyilvánult semlegesítést tiszteletben tartó nyilatkozat ellenére is, létszámának vélte haderejének a határookra való átvándorlását, szóval, az előkelő francia nyelvű nagy újság az első oldalán hatalmas plakátbetűs szedéssel közölte a címet: „Nem történt meglepetés”. Gyámság, vagy éppen mindenben feketét látó, felborított idegzetű kelet-európai olvasó rögtön politikai újságot vél látni a kiáltó cím alatt. Az első számok után azonban azonnal kiderült, hogy a belga napisajtó előkelő vezető orgánuma a Tour de France-szal kapcsolatban írta, hogy nem történt semmi meglepetés. Valóban, nem történt meglepetés, mert ismét a legnépszerűbb belga sportoló, a végtelenségig szívós, állandóan mosolygó Sylvère Maes nyerte meg a közel egy hónapon át folyó, jó pár ezer kilométer hosszú Franciaország körüli kerékpárversenyt.

Az angliai Astorok ősi fészke, a Cliveden kastély neve után elkeresztelt németbarát irányzatú híradó Széchenyi vezető tagjának, Gardnernek lapjában, az Observerben jelent meg a mielőtt egy cikk, képekkel illusztrálva. Ez éppen azon napon történt, amikor Henderson berlini angol követe — aki különben a múlt év május 21-ike óta állandóan készültségben áll a béke megmentésére, — a német kormány által rendelkezésre bocsátott repülőgépen Croydon felé közeledett. Azok a kritikus órákban látott napvilágot a százres példányszámú lapban a cikk, amikor Londonból Tokióig és Oslótól Addis-Abebaig mindenki átvándorogva ültette fel a reggeli újságját, hogy megnézze az ólomba merevített események alakulását. Ekkor jelent meg a cikk, amikor az angol főváros lakossága egész éjszakán át ott szorongott a Downing Street 10. számú ház közelében és a miniszterelnökségi palota emeleti szárnyának egyik világított ablakát figyelte, majd az angol premier megjelentére „éljen a mi jó öreg Chamberlainnek” kiáltásban tört ki. Ezen a napon az Observerben cikk és kép jelent meg. Az ismeretlen londoni riportert arról számolt be, hogy a rendőrségnek különleges különítményre volt szüksége, hogy az Amerikából érkezett hat filmszínház ne legyen bántódás. Nem az ir köztársasági hadsereg bombáit féltették a hollywoodi sztárokat, hanem mozirajongók túlságos érdeklődésétől.

A Waterloo pályaudvar füstös üvegcsarnoka előtt száz Bobby vonult ki, hogy a filmvilág kedvenceit az ezrekre menő tömeg túlságosan kézzelfogható rokonszenv megnyilvánulása elől megvédelmezzék. A rendőri kordon ellenére mégis olyan zürögés volt az állomáson, hogy fényképezőgépek törtek össze, csomagok és podgyások borultak ki és sztárokat váró nők virágkosaraikat egyenesen a színpadok nyakába zúdították. Ezek a kedvencek: Charles Boyer és felesége, Pat Paterson, Norma Shearer és özlé-szemű, egykori Thalbergné, Edward G. Robinson, a gangster filmek örök lelkője, és a spanyolok külsejű, brooklyni születésű George Raft, a rendőrség nélkül alaposan megpáztva került volna ki a szíves fogadtatásból.

És mindez képekkel illusztrálva, az első oldalon hirdette a modern sajtó szolgálat gyors teljesítményét: a történet után alig egy órával már megjelenés volt a lap. A jól sikerült képek kitűnően szelvésték azt a közleharcot, amelyben a hollywoodi publicity-manek hangzatos cikkeitől megköszöntött nők egymást ölték, hogy legalább a háját megérintsék a filmvilág magasabb régióiban élő személyeknek.

Számunkra, az évszázados küzdelmekben megérett idegrendszerű örökös kelet-európai embe-

VÉGE
A
VAKÁCIÓNAK.
MEGERKEZNEK
AZ ŐSZI
GONDOK...

...De minden gondjának
elejét veheti az Állami
Sorsjáték sorsjegyével.

Keresse fel még ma
kedvelt sorsjegyárudá-
ját és vásároljon sors-
jegyet a III. osztály
huzására, amely
SZEPTEMBER 15.-én
lesz.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Változások a nemzetközi vasúti forgalomban

Több fontos vonatpár megszűnt

Bucurestiből jelentik: Az Universul közli a CFR vezérigazgatóságának rendeletét, amely szerint szeptember 1-től kezdve a következő változások állnak be a nemzetközi vasúti forgalomban és a nemzetközi járatokhoz kapcsolt közvetlen kocsikban:

1. Az Orient Expressz, amely Bucuresti—Páris—Calais—Artsterdamba közlekedett Arad—Kürtösön keresztül, tekintettel arra, hogy a Budapest—Lőkösháza vonat megszűnt, a további intézkedésig a Kürtös—Bucuresti-i járat is megszűnt.

2. A Bucuresti—Varsó között közlekedő vonat hálókocsija megszűnt.

3. A Bucuresti—Osztdene között közlekedő hálókocsija teljesen megszűnt.

4. Megszűnt a Bucuresti—Berlin közötti közvetlen kocsija, amely a Cernauti—Oraseni vonalon keresztül közlekedett és most csak Cernautig közlekedik.

5. A Bucuresti—Bécs között közlekedett közvetlen kocsija megszűnt s a forgalmat ezen a vonalon szintén Cernautig tartják fenn. Ugyancsak megszűnt a Bucuresti—Varsó közötti harmadosztályú közvetlen kocsija.

6. A Nagyvárad érintésével közlekedett úgynevezett Rapid-Ardel vonaton a közvetlen kocsija, amely Bucuresti—Prága irányában közlekedtek Brassó — Kolozsvár — Nagyvárad — Budapest — Pozsony érintésével, ez a közvetlen kocsija megszűnt

és a nemzetközi kocsija csak Biharpüspökiig közlekedik.

7. A nemzetközi vonathoz csatolt hálókocsija Bucuresti — Páris — Est és Bucuresti — Calais — Nagyvárad — Biharpüspöki — Budapest érintésével csak Bucuresti — Budapestig áll a közönség rendelkezésére.

8. A Bucuresti — Páris-Eszt, Arad — Kürtösön keresztül közlekedő gyorsvonat direktkocsija csak Bucuresti — Budapestig van meg.

9. Több járatot megszüntetett a CFR vezérigazgatósága, amelyek között egy Rapid, két gyorsvonat és három személyvonat van és amelyek Bucuresti — Cernauti — Oraseni között közlekedtek és nemzetközi vonatkozásaik voltak.

10. Lengyelország felé a forgalmat az 501—5271. számú vonat látja el, amely Bucurestiből indul 13.43-kor és Oraseni érkezik 6.07 perckor, visszaindul az 5050. számú vonat Oraseni-ből 16 óra 15 perckor, csatlakozik az 506-os számú cernauti vonathoz és 6 órakor érkezik Bucurestibe.

A Simplon-expressz csak Milánóig közlekedik. Azok az utasok, akik Franciaországba kívánnak eljutni, Jugoszlávián és Olaszországon keresztül utazhatnak, via Domodossola — Brigue — Torino — Modena, vagy Ventimiglia — Menton — Garavan vonalon.

rek számára szokatlannak tűnik — nem a pályaudvari tumultus — az első oldalon levő cikk, amelyet ugyanoda helyeztél el az angol lap-tördelő, ahova a Chamberlainét éltető tömeg kliséje is került.

Egyáltalában sok minden van, amit mi nem

tudunk megérteni az angoloknál. Nem tudjuk — legfeljebb igyeckszünk — megérteni a józan, letagadhatatlan kalmár szellemet, ami annyira jellemző az angol népre, nem tudjuk megérteni apját és a golfnadrágot.

Paál János

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítést külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítést külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A két arcu Hongkong érdekes élete

A japán csapatok legutóbbi partraszállásai a délnai partokon, a Kanon folyó torkolatánál, ráterelték a figyelmet a hongkongi brit királyi kolóniára.

A Hongkong gyarmati terület az 566 méter magas Hongkong szigetéből és a Kaulun félszigeten elterülő bérlet területekből áll. Az egész gyarmati területe 1012 négyzetkilométer és ezen 852.932 lélek lakik. 1842-ben csatolták Angliához és 1843-ban a brit koronagyarmat rangjára emelték.

A főváros, amelyet hivatalosan nem Hongkongnak, hanem Victoria-nak neveznek, a sziget északi oldalán fekszik és az egész délnai partvidék legfontosabb kikötője és kereskedelmi gőzpontja. A hongkongi kikötőbe való megérkezés a legszebb élmények egyike, amelyet az utas elképzelhet magának. A Peak hegycsoporthoz simulva Rio de Janeiro emlékeztet, ha nem is olyan romantikus és fantasztikus, mint amaz, de ugyanannyi hasonlít Fokvárosra is. A különbség itt csupán az, hogy a Peaknek magas csúcsa van, nem úgy, min a Fokváros mögött emelkedő Táblahegy fensíkja. A hongkongi kikötő élete azonban még festőibb, szívesebb, mint a világ valamennyi kikötőjé. Itt vonult át a délnaiak, malájok, indusok és angolok tarka népe, lapos csónakokon Hongkongból Kaulumba, a kilenc sarkányú városába. Az öböl körül is az esti órákban a hegyoldalon épült villák lámpafényei ragyognak mint a csillagok.

Hongkongnak két arca van, egy angol, amely a hatalmas bankházakból, a gyárakból, dokkókból és elegáns villákból áll és egy kínai, amelyet szűk és meredek sikátorok jellemeznek, amelyeken gyakran már a riksa sem tud haladni s ahol az egyetlen szállítóeszköz a gyaloghíntó marad.

Az ucca rendjére, hogy a közlekedés hogyan bonyolódik le, sok autó, riksa és gyaloghíntó között az indus síkhekk ügyelnek s a körülöttük száguldo autókban ma már ugyanannyi kínai és hindu ül, mint angol.

A város terraszszerűen emelkedik az 566 méter magas Victoria Peak irányában. Az alsó részben fekszik a kikötő, az üzlei és a benzinkút negyed, ehhez csatlakozik a parkokkal körülvett kormányzó negyed. A legfelsőbb városrészben lakik a nyári hónapok alatt a kikötő legjobbjú része. Jelentős a város textil-, díszmü-, bútor-, cukor-, szappan-, cement- és olajipara. Renkívül fontossággal bír Hongkong számára az átmeneti kereskedelem Kína exportja és importja szempontjából.

A hongkongi egyházi helyzet vonatkozó pontosabb adatok: Mikor a város angol tulajdonba került, elválasztották a macaui portugál püspökségtől és mint apostoli prefekturát az olasz ferencesekre bízták. 1874-ben ezt a prefekturát apostoli vikáriátus rangjára emelték és a milánói missziós szemmináriumhoz utalták. A vikáriátushoz most Hongkongon kívül a környező szigetek és a kínai Kwintung tartomány tartozik, amelynek közel három millió lakosából körülbelül 50.000 a katolikus.

Tizenhat éves a jugszláv uralkodó. Belgrádból jelentik: Jugoszlávia ma, szerdán ünnepli II. Péter király tizenhatodik születésnapját. A háborúra való tekintettel a szokásos katonai díszszemle elmaradt és az ünnepre való tekintettel a fővárost tegnap este kivilágították.

1566. szeptember 7-én halt hős halálát Zrinyi Miklós, a szigetvári hős. Zrinyi Miklós maroknyi csapattal védte meg Szigetvár várát a tulnyomó török erő ellen, amely a várat már rommá lőtte. Mikor Zrinyi látta, hogy tovább nem tarthatja magát, katonái élén kirohant és utolsó csepp véréig küzdött. Bátorságát még a törökök is nagyrabecsülték.

1619. szeptember 7-én haltak meg írtoztató kinzások közepette Kassán az ugynevezett kassai vértanúk: Körösi Márk esztergomi kanonok, valamint Pongrácz István és Corodec Menyhért jezsuiták. A protestánsok arra akarták hármutak kényszeríteni, hogy hagyják el hitüket, de mivel ezt megtagadták, halálbüntetést szabtak ki rájuk.

— Olajat vásárolt az olasz kormány a Szovjet-től. Milánóból jelentik: Az olasz kormány nagymennyiségű olajat vásárolt a szovjet kormánytól. Az első szállítmány 67 ezer tonna, amit olasz árukkal fognak kifizetni.

— Feloszlott az angol kommunista és fasiszta párt. Londonból jelentik: A News Chronicle jelenti, hogy az angol kommunistapárt feloszlott. A párt központi bizottsága kedden este elrendelte valamennyi párhelyiség bezárását. A kommunista párt feloszlását a belügyminisztérium rendelete idézte elő, amelyben bejelentette, hogy a jövőben semmiféle összejövetelre nem ad ki engedélyt a párt számára. Ehhez hasonló rendelkezést intézett a belügyminiszter az angol fasiszta-unió vezetőségéhez is.

— Norvég hajó több száz hajótöröttet szállított partra. Londonból jelentik: Tegnap délen a Knuth Hamsun nevű norvég hajó 425 hajótöröttet szállított az északiországi Galwey kikötőbe. A hajótöröttek az Athenia menekültjei voltak és közülük 285 utas, 143 a személyzet tagja volt. Sokakat hordágyon szállított partra, mert súlyos égési sérüléseket szenvedtek a robbanás alkalmával.

— Anglia maximálta a liszt és husárakat. Londonból jelentik: A liszt és husárak legmagasabb árát törvényrendeletben megállapították. Szeptember 15-től kezdve az autók korlátolt mértékben kapnak csak benzint.

— Amerika védi a kereskedelmi hajókat. Washingtonból jelentik: A philadelphiai arzenálban 116 elavult torpedóhajót akartak leszerelni. Most hozzálat a kereskedelmi megjavításukhoz, miután a hajókat a kereskedelmi gőzösök védelmére fogják felhasználni.

— Nem korlátozták a moszkvai cseh követés működését. Moszkvából jelentik: A Havas ügynökség jelenti: Németh forrásból azt a hírt közölték, hogy a Moszkvában tartózkodó csehszlovák követet a külügyi népbiztosság felszólította, hogy szüntesse be működését, de mint politikai menekült, továbbra is ott maradjon. Jól informált körökben megállapítják, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak. A csehszlovák követés továbbra is működik és a követ semmiféle ilyen irányú értesítést nem kapott.

— Adakozunk a Vörös Keresztnek. Bucurestiből írják: A Román Vörös Kereszt egyesület mindenkor a társadalom nemesebb érző tagjainak határozott támogatásából tartotta fenn magát. Részt vesz az egyesület munkálkodásában a társadalom minden rétege. A Vörös Kereszt egyesület úgy kétképpen, mint a háborúban is bebizonyította, hogy mennyire használ a társadalomnak. A nagyközönség teljes bizalommal viseltetik ezzel az egyesülettel szemben, mert a rábizott pénz hiánytalanul a kitűzött cél elérésére fordította. A szükséglet azonban napról-napra növekszenek, a felmerülő anyagi nehézségek túllépi az egyesület teherbíróképességét. Éppen ezért a társadalom minden rétegének megmozdítására, a tagok számának növelésére van szükség, hogy ezáltal szembe tudjon nézni a nehézségekkel. Más országokban a lakosságnak több mint a negyedrész részt vesz a Vörös Kereszt emberbaráti munkájában. Romániában azonban sokkal kevesebb az azonosok a száma, akik tagként beléptek az egyesületbe. Vészterhes napok fenyegetőznek újból bennünket. Készen kell lennünk minden eshetőségre, hogy szembe tudjunk nézni a ránk várakozó feladatokra. Az egyesület központi vezetősége felhívja a társadalmat, hogy ki-ki tehetségéhez mérten siessen a Vörös Kereszt segítségére, pénzzel, természetbeni adományokkal és főleg munkaségéllyel. Az alapszabályok értelmében a Vörös Kereszt egyesületnek vannak működő, adakozó és pártoló tagjai. Működő tagok azok, akik évenként 5 leit, vagy annál nagyobb összeget fizetnek az egyesület központihoz: Bucuresti, Str. Biserica Amzei No. 29. vagy a vidéki fiókokhoz. Adakozó tagok azok, akik legalább 1000 leit ajándékoztak az egyesület javára. végül pártoló tagok, akik legalább 500 leit ajándékoznak.

— Vaiszlovich Emilt szabadlábra helyezték. Nagyváradról jelentik: Vaiszlovich Emil, a Parkszálló tulajdonosa, aki a nagyváradi fogházban tölti politikai büntetését, szabadlábrahelyezési kérvényt nyújtott be a törvényvédekhez. Két tárgyalás után tegnap hirdették ki az ítéletet a kérvényezés ügyében. Eszerint tekintetbe véve a vonatkozó rendelkezést, Vaiszlovich Emil büntetésének hátralevő idejét elengedte a törvényvédek és kihirdette előtte szabadlábra való helyezésének bírósági határozatát. Vaiszlovich Emil büntetése november 4-én járt volna le.

ZEISS
Ki a szemét szereti
PERIVIST szemüvegét

veszi. Temesvár, I., Bul. Duca 2.
Jönnek az őszi és téli esték, itt az ideje, hogy szemére gondoljon!

— Gépkocsivezetők legkisebb életkora. A közutakon való gépkocsiforgalomról szóló törvény módosított törvényrendelet jelent ma meg a hivatalos lapban. Az eddigi törvény 36. szakaszának módosításával ezután úgy az úrvezetőknek, mint a hivatásos gépkocsivezetőknek legalább is 18 évet be kell tölteniük ahhoz, hogy vezetésre engedélyt kaphassanak. Egyebekben fennmaradnak a régi törvény egyéb feltételei.

— Ki az „átutazó” Braziliában? Rio de Janeiroból jelentik: Az utóbbi időben nagyon sok idegen, aki turista vagy átutazóvizummal érkezett Braziliába, nem folytatta tovább útját, hanem egyszerűen visszamaradt és letelepedési engedélyt próbált szerezni. Ebből az egyre gyakoribb esetből ki-folyólag új jog szabályozták az átutazók jellegét. Dulphe Pinheiro Machado, a bevándorlásiügyi hivatal főigazgatója, rendeletet intézett az összes kiutazókhoz erre vonatkozólag. Az új rendelet szerint azokat kell átutazóknak tekinteni, akik legfeljebb csak 30 napig akarnak brazil földön időzni. Beutazásuk csak akkor engedhető meg, ha előzetesen a brazil konzulátustól vizumot kaptak. Ide pedig szik-széges az utlevél és annak az országnak a konzulától a vizum, ahová az átutazó igyekszik. Bizonyítani kell továbbá a tifusz ellen való oltást is. Az átutazóknak, akik csak 30 napra itt tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, továbbá a turistáknak, kereskedelmi utazóknak, tudósoknak, tanároknak, írónak, előadás-sorozatát végzőknek, akik hathónapi tartózkodásra kaptak engedélyt, tilos Braziliában minden olyan tevékenységet vállalni, amelyért fizetés jár. Aki ezt a tilalmat áthágyja, hat hónaptól egy évig terjedhető fogsággal és deportálással büntethető és aki ilyen tevékenység előidézésében közrejár, mintegy 70 ezer lei bírságot fizet. Az átutazóknak nem kell megjelenni az idegeneket ellenőrző hivatalnál, csakis abban az esetben, ha meg akarják változtatni Braziliában való tartózkodásuk jellegét. Azonban kötelesek jelentkezni az országba való belépésükkor a bevándorlási hatóságnál és a rendőrségen és át kell nyújtani azt a két ívet, amelyet vizumuk mellé a konzulátus adott.

— Meghosszabbították a román-török kereskedelmi szerződést. Bucurestiből jelentik: A román-török kereskedelmi szerződés, amely szeptember elsején járt le, meghosszabbították. A német márkát tegnap Londonban, Párisban és Zürichben nem jegyezték.

— Újságpapírból csomagolt emberi testrészeket talált egy rendőr Brassóban. Brassóból jelentik: A napokban egy csomagban férfi kezeket és lábakat talált a rendőr egy vízvezető csatornában. Az emberi testrészeket magyar és német újságokba csomagolták. Az ügyészség széleskörű vizsgálatot rendelt el.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGALATA:

Csütörtökön, szeptember 7-én a szolgálati beosztás a következő:

A I. kerületben a Bratianu téren levő Götz gyógyszer-tár

A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Maszalts gyógyszer-tár és a Stefan cel Mare utcában levő Zeiner gyógyszer-tár.

A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszer-tár.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszer-tár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszer-tár és Uj-kisúdon Panajiot Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

M Ű S O R:

CSÜTÖRTÖK, SEPTEMBER 7.

CAPITOL: Csók a tükör előtt (angol film)
APOLLO: Miss Raffles (angol film)
SCALA: Az első ballépés (német film)
CORSO: Orgonavirágzás (német film)

1939, szeptember 8.

(—) PACHA PÜSPÖK VISSZAÉRKEZETT A FŐVÁROSBÓL. Pacha Ágoston megyéspüspök, aki több napot Bucurestiben töltött és hivatalos ügyeket intézett el, tegnap visszaérkezett a fővárosból.

(—) DIJMENTESEN UTAZNAK A BEVONULÓ ÉS HAZATÉRŐ KATONÁK. Bucurestiből jelentik: Az államvasút vezérigazgatósága hivatalosan közli, hogy a nagyvezérkar hivatalos közleményében említett behívó parancsok akkor is érvényesek és jogosítanak az utazásra, ha a behívott nem mutat fel kísérőjegyet (Bulletin de insotire). A vasúti pénztárak elszámolás végett kötelesek nyilvántartást felfektetni, a melyben szerepel a behívó parancsok száma és a kibocsátó katonai egység megnevezése is. A behívó parancsok bármelyik állomástól érvényesek addig az állomásig, amely a behívott csapatnének állomáshelyéül szolgál. A behívottak táviratok alapján is ingyen utazhatnak, de csak akkor, ha ezek a táviratok katonai egységektől érkeztek. Ugyancsak fenntartás nélkül utazhatnak a hadkötelesek, zold behívók és hazabocsátó parancsok (Ordin de lasare la vatra). Ezek a rendelkezések a nagyvezérkar ötös számú rendelkezésével kapcsolatosan érvényesek.

(—) Bánffy György br. az erdélyi magyar zene és dal halhatatlan apostola, 50 éve pilhen a házongárdi temető árnyas fái alatt. Az Erdélyi Magyar Dalirodalmi Társaság, amely tudvalevően a „Kéknefeles” híres szerzőjének, Bánffy György dr.-nak szellemét és emlékeztétét kívánja fenntartani a magába tömörített szövegrök, nótaszerzők és előadóművészek révén, kegyeletteljesen róttá le emlékeztet adódt Bánffy György br. síremlékénél. Nemrégiben volt 50 éve annak, hogy a kiváló zene- és nótaszerző a házongárdi temetőben örök nyugalomra helyezték. Az EMDT vezetősége ebből az alkalomból több tagjával együtt megjelent a sírnál és az emlékműre kegyeletele jelül fehér örszálból font koszorút helyeztek, mikor is Walter Gyula ügyvezető elnök néhány bensőséges szóval emlékeztet meg Bánffy György br. személyéről és munkásságáról. — „Nótásszívű, daloslelkű Bánffy György!” — mondta Walter Gyula. — Az Erdélyi Magyar Dalirodalmi Társaság, amely éppen a Te felejtethetnél adataidat, a „Kéknefeles”-et viseli címeben, most testületileg jelenik meg síremléked előtt, halálja, kegyeletele és tisztelte jelül. Teszi ezt azért, mert haláloz félézsádos évfordulója a ma ősi erdélyi nótaszerzők számára a megemlékezés kegyeleti ténye mellett jelképesen is sokat jelent. Jelenti azt, hogy ezek a nótaszerzők, szövegrök és előadóművészek a Te szellemed által kielölt hagyományok útján kívánnak haladni és a Te nótaszerző munkásságodat tekintik iránvadásznak. Egyben mélyszéges esküvessel fogadják, hogy mindig azon az úton fognak haladni, amelyen Te haladtál. Legyen csendes és áldott örök nyugalom!” — fejezte be beszédét az ügyvezető elnök.

(—) Magánrepülőgépek közlekedési lehetősége Romániában. A lég- és tengerészetiügyi minisztérium közli: Augusztus 30-tól kezdődően a polgári repülőgépek északkeleti repülését legalább 24 órával előbb be kell jelenteni a Polgári Repülés Igazgatóságánál, ahol a pilóták megkapják a szükséges útbaigazításokat. A bejelentésben fel kell tüntetni: 1. A repülőgép típusát, 2. Az indulási és érkezési órát, 3. Az útirányt, indulással és leszállással együtt, 4. A repülés magasságát. Ilyen polgári gépeknek a Pantelimon hadi légikikötő felett éjszaka elrepülni szigorúan tilos.

(—) A Magyar Népközösség kérelme. A Magyar Népközösség temesvári irodája kéri azt a józseffalvai tagot, akinél a hetes számú józseffalvai gyűjtőív van, hogy azt mielőbb behozza. Az ívre a gyűjtés összesítése céljából van szükség.

(—) A helytartó meglátogatta a társadalmi szolgálat készítéseit. Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap Temes és Arad megyék területén meglátogatta a társadalmi szolgálat több készültét. A királyi helytartót elkísérték Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár, Evutianu Sabin tanügyi vezérfelügyelő, Giormaneanu ezredes, csendőrségi vezérfelügyelő és Miu-Lerca Constantin, a társadalmi szolgálat helytartósági főtitkára.

(—) A VADHÁZASSÁG ROSSZ VÉGE. Popovici Ana, aki a belvárosi Lenau-tér 4 szám alatt lakik, sokáig élt vadházasságban Zorui Simion munkással. Az együttélés azonban nem volt boldog és sűrű veszekedések között a férfi eltávozott a közös lakásból. Popovici Ana most a rendőrségen jelentést tett Zorui Simion ellen, akit azzal vádol, hogy ellopta ezüst óráját, két arany gyűrűjét és hatszáz lei készpénzt.

Elmarad a jugoszláv-román válogatott labdarugómérkőzés

Románia és Jugoszlávia válogatott csapatai vasárnap, szeptember 10-én találkoztak volna Belgrádban. A jugoszláv szövetség azonban szerdán táviratot intézett a román labdarugószövetséghez, amelyben bejelentette, hogy a nemzetközi helyzetre való tekintettel nincsenek abban a helyzetben, hogy a vasárnapi országok közötti válogatott mérkőzést megrendezzék.

Meghalt Bölsche, a nagy természettudós

Berlinből jelentik: Csak most érkezett hír arról, hogy augusztus 30-án Wilhelm Bölsche, a nagy-német német költő és természetbúvár, a Szerelm az élk világában című világhírű mű szerzője, meghalt. Néhány hét előtt kezdett emlékirataim dolgozni, a melyet most akart megjelentetni. Halálának oka tüdőgyulladás.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Ambrus Éva Margit Irén, Bornstein Dezső, Alexiu Maria, Sacaci Elisabeta, Bandu Minodora Diana, Kepoch Raoul Péter, Egri Éva.

(—) Nemzeti gárdák alakulása. Gyűlésez községhen tegnap alakult meg a nemzeti gárda. Szeptember 10-én Lippán, szeptember 17-én pedig Rékán tartják meg a nemzeti gárda megalakítását. Ezekben a gyűléseken résztvesznek Popovici Virgil ezredes-prefektus és Madancovici Nicolae ezredes, a nemzeti gárdák Temes helytartósági főparancsnoka, valamint Ursu Nicolae kapitány, megyei parancsnok.

(—) ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE. A Déli Hírlap kiadóhivatala figyelmezteti a lap előfizetőit, hogy csakis a kiadóhivatal által szabályszerűen kiállított nyugta ellenében teljesítsenek fizetéseket. Csak azokat az előfizetéseket fogjuk a jövőben elismerni, amelyek a kiadóhivatal részéről kiállított nyugta ellenében történtek.

(—) Temesvári banktisztviselőből konzulátusi titkár Urugayban. Keszler Rezső volt temesvári banktisztviselő feleségével, néhai Pápaffy Szever leányával, néhány év előtt Dél-Amerikába vándorolt s ott jólmenő vállalkozásba kezdett. Most érkezett jelentés szerint Keszler Rezsőt az uruguayi magyar főkonzulátus titkárává nevezték ki.

Személyes bosszúból lelőtték a vardari bánt

Belgrádból jelentik: A skolijai királyi ünnepek után délelben egy óra tájban Hajduk Veljko- vics vardari bánt megindult lakása felé, de hamarosan eljárt ugrott Ivanisevics Stefan elbocsátott rendőrtisztviselő és revolverével több lövést adott

(—) Házasságok: Az anyakönyvi hivatalban a következő mátkapárok kötötték házasságot: Namoloiu Traian diák és Perin Emilia, Oniha Vazul lakatos és Milin Helene, Scarlatescu Marin kereskedő és Ivan Ana, Buta Iosif vasúti fékező és Misiros Maria, Andor Sándor munkás és Barbat Persida.

(—) Vadászati engedélyek felülvizsgálása. A vadászati engedélyek felülvizsgálására alakított bizottság ma délután ül össze a vármegyházán Popovici Virgil ezredes-prefektus elnöklété alatt. A bizottság tagjai Gritta Ovidiu rendőrkezes és Geormaneanu Dimitrie csendőrezredes.

(—) Holnap szentelik fel a paráci román templomot. Parác temesmegyei községhen a teljesen renovált görögkeleti román templom felszentelése holnap, Kisboldogasszony napján megy végbe. Az ünnepségen résztvesz Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár és Popovici Virgil ezredes-prefektus.

(—) Beiratások a zenciskolába. A városi zenciskolában a beiratások hétfőn, szeptember 11-én kezdődnek. Beiratkozik valamennyi tanszakra délelőtt 10—12 és délután 4—8 óra között lehet.

(—) Józseffalvairt. P. T. olvasónk a leégett Józseffalva felépítésére 100 leit adományszólt. Gyűjtésünk ezzel 66.586 lei. A gyűjtést tovább folytatjuk és minden adományt a Déli Hírlapban nyugtázunk.

(—) WARTH ALPOLGÁRMESTER HAZAÉRKEZETT SZABADSÁGÁRÓL. Warth Péter dr. városi alpolgármester nyári szabadságáról hazatért és tegnap újból átvette hivatalát.

(—) Halálozások. Meghaltak: Grezdes András hatvan éves maganzó, özvegy Csenojevicsné született Szabadi Erzsébet hatvanöt éves, Baranyi István hatvanéves, özvegy Schimper Magdolna hetvenéves, Schuhmann Eudoxia harminchárom éves, Lovas Ilona, született Gelédes, harmincöt éves, Bohn Margit, született Mehr, hetvenkét éves.

Az ármegállapító bizottság döntése.

Drágább lett a disznóhús, a kenyér ára változatlan marad

Temesvár város ármegállapító bizottsága tegnap délelőtt Warth Péter dr. alpolgármester elnöklete alatt ülést tartott. Jelen voltak a húsiparosok részéről Olariu Petre és Balza Ferenc, a pékek részéről Szechei Alexandru és Hollinger Miklós, a malomok képviselőiben pedig Grosz Imre igazgató. A várost Loichita Eutim dr. gazdasági és Heim Ernő dr. népiéleti tanácsnokok képviselték.

A húsiparosok rámutattak arra, hogy az állatok ára a piacokon jelentékenyen megrázták és erre való tekintettel kérték valamennyi húsfaajta árának felemelését. Az ármegállapító bizottság beható vita után a piaci jelentések alapján azonban csak a disznóhús árának felemelését engedélyezte.

A zsir árát 38 leiről 40, a nyers szalonnát 30 leiről 35, a karajt 35 leiről 38, az elsőszátlvú egyéb disz-

le rá. A bán súlyos sérüléseibe belehalt. A merénylet letartóztatták. Megállapították, hogy nem politikai gyilkosságról, hanem személyes bosszúról van szó.

nóhúst 29 leiről 31 és a másodoszfályú hús árát 26 leiről 27 leire emelték föl kilónként. Ezzel szemben a tőpörtyű árát az eddigi kilónkénti 28 leires árról 25 leire szállították le. A marhahús és a juh-hús maximális árai változatlanul maradtak. A borjú hús továbbra is mentes a maximálás alól.

A pékek kérték a félbarna kenyér kilónkénti 9 leies árának 9.50 leire való felemelését és ezzel szemben kilátásba helyezték a barna kenyér 7 leies árának 6.50 leire való leszállítását kilónként.

Az ármegállapító bizottság ezt a javaslatot elvetette.

A kenyér ára tehát továbbra is a következő: barna kenyér 7, félbarna 9 lei kilónként, míg a fehér kenyér a maximálás alól mentes. A liszt ára nem változik.

CORSO MOZI

csak 2 napig Temesvárott utoljára

Orgonavi rágzás

Jeanette MacDonald, Nelson Eddy

100% németül beszélő film. Metro Goldwin hirdó

3 óraker 17.— leies helyárrakkal

A nők börtöne

Az idők legnagyobb dzsungel-filmje

TRADERHORN

= KÖZGAZDASÁG =

Az Erdélyi Magyar Iparos és Kereskedő Egylet a Népközösség kereteiben

Alzábbi, rendkívül figyelemre méltó közleményt Jancsó Albert dr., az új magyar jogszemzedék egyik ismert vezető egyénisége írta, aki a magyar iparos és kereskedőtársadalom kérdéseivel hosszabb idő óta rendszeresen foglalkozik. Az utóbbi időben, a Népközösség ipari alosztályának keretei között fejtett ki önzetlen és értékes tevékenységét.

A magyar iparos és kereskedő társadalom, — be kell valljuk, — népünk mostoha gyermeke volt, nemcsak husz éves kisebbségi életünk alatt, de azelőtt is mindig. Sem a régebbi, sem a közelebbi múltban, a magyarság vezetőinek nem volt érzelme kellően értékelni sem az iparos és kereskedő társadalmat, sem népünknek azt a még ennél is jóval népesebb rétegét, melyet a gazdaosztály képez. De a míg a gazdaosztály megszervezése ma már befejezett tény és közzönhető Szász Pál dr. mulhatalan érdemeinek, az EMGE ma egy gyönyörű példája a magyarság részleges társadalmi megszervezésének, addig az iparos és kereskedő testvéreink még ma is szétszórtan küzdenek, a rájuk nehezedő ezernyi nehézséggel.

Ennek oka bizonyára ugyanaz, ami a régebbi generáció tagjait társadalmi különbség nélkül, de általában az egész magyarságot annyira jellemzi: a magyarság örökös összeférhetlenségének átká és a társadalmi szervezkedési érzék hiánya!

De el kellett jönni az időknek s erre a szomorú valóságra ráébredve, fel kellett mi is fedeznünk azt, amit más európai népek már évtizedekkel ezelőtt be is fejeztek. Elő példa erre, a románoknak szemünk előtt, ugyszólván pillanatok alatt megvalósított társadalmi és nemzeti egysége. És ezt a felismerést közzönhetjük a magyarság mai vezetőségének, de különösen annak az eléterős, lelkes gárdának, mely a Népközösség kereteiben rácsémelt, meglátta és hadadéktalanul meg is kezdte a romániai magyarság társadalmi megszervezését. Meglátta és meg is akarja erősíteni a magyarság azon pilléreit, melyek éppen a gazda, iparos és kereskedő társadalom.

Megítésem szerint azonban az ok abban rejlik, hogy a romániai magyarság husz éves kisebbségi sorsa alatt, most nyújt első ízben belső nemzetársadalmi kérdéseire. Életünk eddig, szinte kizárólag közzönj sikon mozgott és nyert kifejezést, a belsőt és a fundamentumot, senki sem méltatta figyelemre és így teljesen megfeledkeztünk arról, hogy mennyi halaszthatatlan feladattal találjuk magunkat szemben saját portánkon. A közzönjégi életszemlélet annyira távol álltőlünk, hogy közzönjemenyünk egy része kérdőjeleket állította fel: vajjon mi is az a Népközösség? Es közben teljesen megfeledkezett arról, hogy a világ valamennyi népe, népi közzönjégekben él, hiszen csak ez az életforma biztosíthatja a jövőt. A népi közzönjégek fogalma tehát úgy tűnt fel, mint a távoli idegenből hozott elgondolás, amivel szemben „tanácsos óvatosságnak lenni”.

De legyünk ismét őszinték. A romániai Magyar Népközösség, megalakulása óta kifejtett tevékenysége, eloszlatta a bizalmatlanságot s az embereknek nap-nap után alkalmuk van meggyőződni arról, hogy ez a tartózkodóan fogadott és görbe szemmel nézett Népközösség ma már

halaszthatatlanul fontos és sürgős népi szükségletet teljesít.

Miért?... Mert a Népközösség vezette be, azt a kezdettől fogva nélkülözött öszinte demokráciát, az új szellemet és a feladatok megoldásának új módszerét, amelyet nemcsak eddigi kisebbségi életünkben, de azelőtt sem ismertünk soha. Már eddigi rövid ténykedéséből is megállapíthatjuk, hogy célkitűzése:

egyetlen, egységes szervbe tömöríteni, egyforma jogok és közzönjések mellett, kivélt nélkül minden magát magyarnak valló polgárt nemcsak papíron vagy szóval, de ténylegesen is lehetőséget nyújtani minden magyar testvérünknek, hogy közzönjéven, vagy közzönjéven, részt vegyen abban az általános és közzönjé munkában, mely közzönjéssége minden jóhiszemű magyar embernek!

Rövid élektora alatt, szinte lehetetlennek tűnt fel, hogy népünk alapvető kérdéseivel behatóan és intézményesen foglalkozzék. A szervező munka s az időnként jelentkező kisebbségi jogszemzedék minden idejét lekötötték, de azért párhuzamosan módot talált arra, hogy jogos közzönjéseinket a kormányzatnak előterjessze és azok maradéktalan teljesítéséért sikra szálljon.

Ennek az új közzönjésségi szellemnek egyik következménye ez a tény, hogy annyi vajadás után végre szőnyegre kerülhetett a magyar iparos és kereskedő társadalom megszervezésének kérdése is. Ez a kérdés, az elmult husz éves kisebbségi életünk egyik hiányának pótlását és egy hosszú időn át, teljesen figyelmen kívül hagyott nagy horderejű problémának a megvalósítását jelenti.

Nem lehet véletlennek nevezni azt a körülményt, hogy a Népközösség keretein belül, a magyar iparos és kereskedő társadalom alapvető kérdéseivel Teleki Ádám képviselő foglalkozik. Jól tudjuk ugyanis, hogy már évekkel a Népközösség megalakulása előtt Veress Endre dr.-ral együtt kellő alapossgal tanulmányozták a kérdést s a Népközösség most lehetőséget biztosít a régebbi elgondolások megvalósítására.

Ugyancsak Teleki Ádám képviselő volt az, aki munkatársaival együtt fáradságot nem ismerve, hónapokon keresztül bejárta Erdély minden nagyobb városát, közvetlen kapcsolatot létesített iparosaink vezető embereivel, megbeszéléseket, gyűléseket tartott, majd kérdőíveket küldött szét, hogy a beérkezett válaszok alapján, tiszta képet alkothasson magyar iparosaink számáról, szakma szerinti megosztásáról, anyagi és társadalmi helyzetéről. A beérkezett adatok statisztikai feldolgozása folyamatban van.

Hivatalos minőségben nyilvántartja az összes iparos jogszemzedéket s azokban már ezideig is többször eljárta a kormányzóságoknál, terjedelmes memorandumokban híva fel, különböző iparos egyesületek sérelmeire a figyelmet. Most, hogy a kormány tovább megy a szakmai szervezkedés terén, a céh törvényjavaslattal számos iparos vezető embert keresett fel, hogy véleményük meghallgatásával alakíthassa ki a hivatalos magyar álláspontot.

A megkezdett szervezési munka szüntelenül folyik. Ma már készen állnak az alapszabályok tervezeti, melyek egyikét Szabó Béni, a magyar iparosok ismert szószólója készítette el, míg a másikat a tényállás ismeretével, én terjesztettem be a Népközösség vezetőségéhez.

Szerény elgondolásom szerint, amint javaslatomban is kifejtettem, az alapszabályok kidolgozásánál, három szempontot kell figyelembe vennünk:

1. a létesítendő szervezet, szoros kapcsolatban kell legyen a Népközösséggel.
2. hogy alulról felfelé legyen kiépítve és
3. hogy a legfőbb igazgató hatalom a közzönjé vezető szerv kezébe legyen téve.

A fentiek folyamánaképpen, szükségesnek tartottam kifejezetten kinyilvánítani, már maguk az alapszabályok által, hogy a szervezet: a Magyar Népközösség Gazdasági Szakosztálya, Ipari és Kereskedelmi Alosztályának kiépítése és így annak szerves része. Helyesnek találtam ezt, nemcsak azért, mert általános áramlat az erők egységesítése, hanem különösen gyakorlati szempontból — a jogi személyiségek elismertetésénél — gondolom, kedvezőbb elbírálás alá fog esni, ha a létesítendő szervezet a mostani kormányzati rendszer közzönjé működése által életrehozott Népközösség egyik szervének kiépítéséért és mint teljesen különálló magyar társulás, fog szerepelni.

Az alulról fölfelé való kiépítést úgy gondoltam, hogy minden olyan helységben, ahol legalább husz magyar iparos és kereskedő van, egy-egy helyi tagozat létesül, mely szabad csatlakozás alapján, magában foglalja az illető helység összes magyar iparosait és kereskedőit, valamint azok egyeleteit vagy társulásait. A helyi tagozatok öszszesége képezi az egyletet, melynek élén kolozsvári székhellyel, a tagozatok szenátusa áll, mint az egylet közzönjé vezető szerve. A közzönjé vezetőségnek hivatalból tagjai a tagozatok elnökei, főtitkárai és választmányaik bizonyos százaléka.

Ami pedig a legfőbb igazgató hatalomnak a közzönjé részére való biztosítását illeti, elgondolásom szerint, a tagozatok által hozott minden fontosabb határozat, csak a közzönjé előzetes jóváhagyása által nyer végrehajtó erőt. Így biztosítva van egyfelől az egylet egysége vezetése, másfelől pedig azon tény, hogy a tagozatok vezetőségének nagyrésze hivatalból tagja a közzönjé vezetőségének, teljes garanciát nyújt afelől, hogy a közzönjé nem fog és nem tud önhatalmú lépéseket tenni.

A megalakulás gyakorlati megvalósítását illető elgondolásom az, hogy a szeptemberi előkészítő szűkebbkörű gyűlés végleges formába önti az alapszabályokat és előkészíti az alakuló közzönjéülés szükséges formáit. Az alakuló közzönjéülésnek nem lesz

más tárgya, mint a szükséges formásgoknak elget tenni és az első közzönjé igazgatótanácsot mevalasztani. Ez a tanács kinevezi vagy megválaszt az első tagozati elnököket (jövőben a tagozati közzönjéülés választja), akik az alapszabályok rendelkezési szerint megalakítják a tagozatokat. A tagozatok megalakulása után lesz öszszehiva az egylet első rendez közzönjéülés, mely hivattva lesz, az első évi működés irányvonalait meghatározni.

Az első egyleti elnököt az alakuló közzönjéülés választja, a Népközösség által kijelöltek közül. Jövőben, szabadon választja az egylet közzönjéülés.

Az egylet legfőbb képviselői szerve, a kormány előtti, a Népközösségi kormánybiztos, aki a Népközösség Gazdasági Szakosztályának mindenkor elnöke. A kormánybiztos egyuttal az egylet legfőbb irányító és ellenőrző szerve. Ezen szerv részére, biztositani kívántam — a legrosszabb lehetőségekre elkészülve — a vétő jogot, azaz, azt az ellenkező jogot, mely által bármely szabálytalan vagy az egylet léteérékét veszélyeztető akár tagozati, akár egyleti határozat végrehajtását megakadályozható. Ezen diszkrecionális jog rosszhiszemű gyakorlás esetére azonban, előírják az alapszabályok, a fegyelemi eljárást és büntetést.

A tagdíjakat illetőleg, azok mennyisége a tagozati anyagi viszonyaihoz idomul és befnefoglattal nemcsak az egyleti tagdíj és az egyleti hitellap előzetes díja, de a Népközösségi tagdíj is; ékppen az egylet tagja, egyuttal a Magyar Népközösség tagja is és érdekeinek és igényeinek mindenben megfelelő újsgát is kap.

Minden tagozat kebelében egy-egy hitelszöveget, temetkezési segélypénztár, agmenház, tanoncotthon, stb. létesül, úgy, hogy a fiatal iparos és kereskedő nemzedék, valamint az előregedet vagy munkaképtelenné vált tagok meleg otthon találnak, életük folyamán olesó hitelhez, halál után pedig özvegyeik és gyermekeik segélyhez jutnak. Nem beszélve székházak, könyvtárak, dalárdák és sportszakosztályok létesítéséről. Ez volna az egylet célja és az iparos és kereskedő társadalom kívánsgainak netovábbja. Az első hallásra, talán hihetetlennek tűnik, pedig játszva megvalósítható, ha a magyar iparos és kereskedő társadalom megér az idők szavát és egységesen tömörül az egyletbe, mert az egység erőt jelent, az erő pedig minden megvalósíthat.

Ami az egyletnek a céhekhez való viszonyát illeti, az alapszabályok kijelentik, hogy lévén szegye magánjogi, társadalmi, kulturális és gazdasági tehát nem szakmai társulásról, az egylet és a céhek között, nem forog fenn sem érdek, sem jogi ellentét. Sőt, egymást kiegészítik. De, tekintve, hogy céhek és tagjai részére, a törvény által biztosított jogok, előnyök és kedvezmények, csak a céhek kereteiben nyerhetők el, kívántam, hogy minden magyar iparos és kereskedő (de egyéb foglalkozású is), lépjenek be az illető céhekbe és biztosítsák saját maguk számára az arányszámuknak megfelelő képviselőket, mert nemcsak egyéni, de általán magyar érdek, hogy éljünk a törvényadta jogainkkal és azokat azonnal mihelyt alkalom nyílik, kihasználni, biztosítani és gyakorolni igyekezzon minden magyar testvérünk. Enélkül nincsen alap a közzönjé pére és a panaszosok — kik sok esetben saját maguk hanyagsága folytán válnak azokká — csak lehetetlen igényekkel terhelik a magyarság vezetőit.

Egyebekben, igyekeztem minél részletesebben kitérni, az alapszabályokban, minden fontosabb kérdésre, mert véleményem szerint — attól eltekintve, hogy az egylet külön törvényét képezi — az alapszabályok megalkotása vagy létezése nem a jóhiszemű, hanem éppen a rosszhiszemű, rendetlen és nitenskedő tagok miatt szükséges; ezekkel szembeviszont nincs az alapszabály tervező, aki élő körületté tudjon lenni.

Igy tehát, közzönjéhető a Népközösség által mehonosított új szellemnek, rövid időn belül, az a magyar iparos és kereskedő társadalom, melyről nyugodtan elmondhatjuk, hogy népünk jóval önértesebb, polgári közzönjésséget minden szempontból nagyobb előszeretettel, áldozatkészséggel és ambícióval teljesítő rétege, mint — ne kíméljük magunka — mi, az intellektuelek, egy teljesen új vágyunkap, melyen aktív szereppel bekapcsolódhatik a közzönjé magyar munkába és a magyar közzönjésségi élet fontos tényezője lehet.

A gyárak megváltoztatták eladási feltételeiket

A megváltozott időkre való tekintettel az ipari vállalatok a kihitelezéseket vagy teljesen beszüntették, vagy a legrovidebbre korlátozták. Miután nyersanyagok beszerzése érthetően megnehezedett sőt sok szakmában egyenesen lehetetlenné vált, gyárak elhatározása az érdekl kereskedők között sem kellett különösebb feltűnést. A villamosági és rádió-iparban dolgozó gyárak most értesítették a vőkörüket, hogy a kihitelezéseket beszüntették. Eddig ebben a szakmában 90 naptól 10 hónapig terjedő kihitelezést engedélyeztek.

Őszi mély szántás

Nyáron át a földünk kevesebb esőben részesül, mint az őszi és a téli hónapokban és a nyári esőlánya következtében fellépő szárazság nem egyszer okoz a veteményekben óriási károkat. Ilyenkor agrodalom tölti el a gazdákat és érthető is az esőért való könyörgés, mert a gazdáknak egész évi munkáuk eredménye forog kockán. Egyébként is a növényeknek nyáron át nagyobb a vízszükségletük, mint amennyi akkor eső alakjában a földre jut. Ha közbe-közbe meg is erednek az ég csatornái, ez az eső soha nem elégteli ki a gazdákat. Magyarzata ennek a körülménynek az, hogy a növények vízszükségletének ellátására kevés víz marad meg a földben a nyári esőből, mert a talaj összeállt és így a víz nem szívódik be a talajba könnyen, hanem elfolyik a kárba vész. Ezen a bajon úgy segítünk, ha a téli sapadék, eső és hóle fejfogásáról és megőrzéséről gondoskodunk. Ezt a célunkat pedig csak úgy értejük el, ha földünknek őszi mély szántást adunk. Ez a szántási művelet a legbiztosabb védelem a szárazság hatáthatos leküzdésére. Minél mélyebben szántatunk, annál alkalmasabbá tesszük földünket a víz befogadására. Az ilyen talaj nem enged lefolyani vizet, hanem szivacs módjára magába szívja.

Amennyiben az altalaj megengedi, úgy 20—25 centiméternyi mélyen szántunk, amely esetben arra kell ügyelni, hogy sok vad földet ne hozunk el, ha ilyen mélyen még nem szántottunk volna. Év-élv-re a rendes szántásnál egy-két ujjnyival jássuk az ekét mélyebben, amíg az említett mélységet el nem érjük. Az így megmunkált földben már gényesebb kultúrnövényeket is termelhetünk, mert a növény nemcsak több nedvességhez jut, hanem több ápanyag is képződik. Jobban érvényesül ilyenkor a fagy elmálasztó hatása, amely sok növényi és

állati kártevőt és gyomot is elpusztít. Az őszi szántott földre tavasszal korábban vethetünk, mert előbb szárad meg, mint a tavaszi szántás. Szárazságra hajló éghajlatunk alatt a tavaszi korai vetés a megkésztéssel jobban sikerül.

Mindezekből következik, hogy talpalatnyi földet sem szabad összelefelezésként hagyni. Jóakaratu beosztással minden gazdának le kell győznie mindazokat az akadályokat, amelyek őt az őszi szántás műveletének végrehajtásában gátolják. Az a gazda, aki az őszi szántást tavaszra tolja ki, a korszerű gazdasági követelmények ellen vét és önmagát teszi versenyképtelenné. Az ilyen gazdának nincsen, de nem is lehet létjogosultsága és előbb-utóbb tönkre kell mennie.

Meggyesi István

== Közel 12 milliárd deviza folyt be az idén.

Hivatalos kimutatás szerint az idei év első felében 11 milliárd 608 millió lejt érő külföldi devizához jutott Románia. Ebből 9793 millió lejt értékű devizát a gyenge valutájú országoktól kaptunk és csak 1815 millió leinyi deviza származott az erős valutájú országokból.

== Erősen emelkednek az amerikai hadiipari részvények árai. Newyorkból jelentik: Az értéktőzsde megnyitásokor a hadiipari értékpapírok árfolyama feltűnő módon megszilárdultak és általában 5 dollárig terjedő árfolyam emelkedést értek el. Az üzlet igen élénk volt és ennek folyamán a jegyzők igen sokszor nem is tudták követni az árfolyamok emelkedését. Egyes értékek 14 dolláros árfolyamemelkedést is elértek. Az első fél órában nem kevesebb, mint 1 millió 640 ezer részvény cserélt gazdát.

Teljesen fedezi a cukortermés a belső szükségletet

Egy esztendőre 18 ezer vagon cukor fog a közönség rendelkezésére állani

Az utóbbi napokban az ország több részén is panaszok merültek fel a cukorellátással kapcsolatban. A cukorellátó központ részéről most kijelentették, hogy a múltévi termésből még 2400 vagon cukor van raktáron. A szeptember 10-én a cukorra betakarításával kezdődő újabb gyártási időszakban újabb körülből tizenhátezer vagonnyi cukrot fognak előállítani. Eserint a jövő év szeptemberéig tizennyolcezer vagon mennyiségű cukorkész-

let áll rendelkezésre. Az ország évi szükséglete ezzel szemben évi tizezer vagon tesz ki. Bár az elmúlt évben a nemzetközi események miatt az ország lakossága igyekezett nagyobb mennyiségű cukrot beszerezni, nem került tízezeröt száz vagonnál több eladásra. Ez a körülmény arra mutat, hogy a rendelkezésre álló s a gyártási időszakban előállítandó készletek biztosítani fogják a rendszeres és minden igényt kielégítő cukorellátást.

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irtá: K. D.

Az öreg ismerte fiát mindig szerette és azt akarta, hogy fia jelen legyen rabszolgánovásárlásánál, a tanácsát is mindig kikérte guyonosan. Omár azonban nem bosszankodott és teljesítette szeszélyt, ott volt mintha ott sem lett volna, nem figyelt sem a vásárra, sem a portékára, de most... ez a nő... ez az egy, ez az egyedüli nő...

Maga sem tudta, de lelke mélyén nagy fájdalom támadt, meleg sajnálkozás, ha arra gondolt, hogy ennek a törékeny csodálkozó szemű leánynak, akinek mély, egy pillanatig tartó, de izzó pillantását még most is érezte szíve mélyén, szintén apja hármébe kell kerülnie. De igyekezett palástoni érzéseit és a lehető legközönyösebben jegyezte meg: — Fehér nő nem való ide adás-vételre... Legokosabban tenné, ha szépen hazaküldené.

Az öreg megütöközve fortyant fel: — Megbolondultál?... Azt hittem kigyógyultál küssé ostoba jámborságodból és tessék, előlről kezd a prédikálásod... Allah büntesse meg azokat a keresztényeket, akik telebeszéltek fejedet... Hogy ne vegyem meg... Talán te akarod megvenni?... — Igen, én szeretném megvenni...

— Lám, lám... Az öreg gúnyos mosolyba csapott át. Uglátszik már te is rájöttél mindenk el-lenére, hogy egy nő nyújthatja a legszebb életörömök?

— Nem! Megvenném, hogy visszaküldhessem... Egy pillanatra nagy csönd támadt.

Az öreg nem tudta, bosszankodjon-e, vagy nevesse.

— Uglátszik bosszantani akarok, de nem, nem hiszem, hogy ennyire ostoba lennél...

Ismét nevetni kezdett és magához vont a Arit, aki hízlelve simult melléje.

— Látod fiam, ez egy leány... Karsu, mint a tigris, törékeny mint a lotuszvirág. Nézd neked adom...

Egyetlen mozdulattal előlkte a leányt maga mellől a fia felé, akinek mindkét kezével meg kellett ragadni a karsu, fiatal testét, hogy a padlóra ne zuhanjon. Csak egy pillanatig tartotta magánál, de a lány csillogó szemében a boldog öröm olyan ószinte kifejezése ült, hogy ez nem kerülhetett el a férfi figyelmét.

Az öreg intett a kezeivel.

— Így most menjetek... Te Omár pedig jól tennéd, ha egy ideig nem keresnél fel, mert egészen föligatsz ostobaságiddal. Menj, menj elrugaskodj a fia Mohamednek...

Omár szinte szánakozva mosolygott az öreg felé, hidegen meghajolt, aztán kézfogta a mellette álló leányt és kifelé indult vele.

Az öreg utánuk nézett haragosan, de aztán, mint akinek hirtelen észébe jut valami, széles mosoly terült el arcán. Kezeibe vette ismét az egy csomóban heverő fényképeket és tovább folytatta félbeszakított szórakozását. Ujból, meg ujból végignézte, csoportosította a képeket és nagyokat csettintett nyelvvel.

Omár a könyvtárszobájába ment és szólanul leült íróasztala mellé. A kis rabszolgánó félénken kuperodott le lábai mellé, a drága, bolyhos, párnákkal megrakott szőnyegre.

A férfi gondolataiba mélyedt és észre sem vette a leányt. Az a nő, az a gyönyörű fehér nő járt az észében, akit a folyosón látott, aki betöltötte minden gondolatát. Különös, eddig soha nem tapasztalt, szokatlan és kellemes, ismeretlen de nem kényelmetlen érzés kerítette hatalmába. Még egy nő sem tudott eddig soha a szívébe zárni, lelkébe fogadni. Talán most elkövetkezett volna mégis az a pillanat. És ez a nő lenne az, akit alig látott? Szinte önmagát akarta cáfolni, amikor megcsóválta a fejét, de hirtelen fölészmelt.

— Szomorú az uram, — simult hozzá szeliden és ábrándos gyöngédséggel a hangjában a lábainál heverő kis rabszolgánó — nem tud megvigasztalni Ari?... — Szomorú az uram, — simult hozzá szeliden és ábrándos gyöngédséggel a hangjában a lábainál heverő kis rabszolgánó — nem tud megvigasztalni Ari?...

Omár indulatos volt, hogy felverte kellemes gondolataiból, de ez csak egy pillanatig tartott. A kö-

A légügyi minisztérium közleménye a gazálarok beszerzéséről

A légügyi és tengerészeti minisztérium a következőket hozza a közönség tudomására:

A légügyi és tengerészeti minisztériumhoz érkezett jelentések szerint különböző kiküldöttek le-szállított áron gázálarokat ajánlanak föl, arra hivatkozva, hogy azokat a minisztérium jóváhagyta.

Hogy a kereskedelmi és ipari vállalatok és üzemek tévedésbe ne essenek, a légügyi és tengerészeti-ügyi minisztérium köztudomásra hozza, hogy az egyetlen jóváhagyott gázálar — mint a hivatalos lap január 30-iki, 24. számban közölt 267. sz. királyi dekrétumból is kiderül, az úgynevezett 35-ös modell, amelyet a királyi rendelet törvénynek megfelelő módon kell beszerezni s amely a teljes biztonságáról kezkesedik.

A légügyi és tengerészeti minisztérium ezidőszent egy, a nép számára készült gázálarot tanulmányoz, amelyről nem intézkedik a fentebb említett 267. számú királyi dekrétum.

Ez a gázálar kitűnő szolgálatot nyújt a közönség ama részének, amelynek az álar viselése közben nem kell dolgoznia. A 35-ös modell viszont a katonai gázálar, amelyet munkások és mindazok is használnak, akik tevékenységüket a légi támadások idején sem tudják szüneteltetni.

A légügyi és tengerészeti minisztérium ugyancsak az érdekelt vállalatok tudomására hozza, hogy gázálar megrendeléseket a hadsereg védőanyag-gyárában (Campul Mosilor Nr. 19. Bucuresti) is tehetnek.

== Bucurestiben szénrel fognak futni tűzifa helyett.

A főváros hatóságai kiméletlenül letörnek minden olyan törekvést, amely az árar emelkedésére irányul. Nap-nap után tömegesen kerülnek bíróság elé az árdrágító kereskedők. A hatóságok most azzal a feladattal foglalkoznak, hogy miképpen lehetne Bucuresti lakosságát a tűzifa nagyarányú drágulásától megkímélni. Szó van arról, hogy a széntüzelésre való áttérést fogják ajánlani a hatóságok a lakoságnak, mivel ebben az esetben nem kellene olyan súlyos szállítási nehézségekkel szembeszállni, mint a tűzifánál.

(—) A bányási gabonapiac helyzete a kínálat ellenére üzletellen és csendes, mert a nemzetközi események miatt nincs érdeklődés. A piaci árak a következők: Buza 75 kilós 430 lei, tengeri 440 lei, korpa 320 lei, új zab 400 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, muharmag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarepce 850 lei, lence 600—700 lei százkilónként.

vetkezőben már gyöngéden megsimogatta a leány haját és mosolygott.

— Nem Ari, nem vagyok szomorú, csak elgondolkoztam...

— Azon a szép fehér asszonyon... — szaladt ki akarattal a száján. Szemeiben egy pillanatra vad, dühös féltékenységgel lángolt fel, aztán elszégyeltte magát, még jobban összehuzta magát és elvörösöve lesütötte szemét.

A férfi tapintatos volt. Ugy tett, mintha nem is hallotta volna a megjegyzést.

— Sok mindenre gondoltam, — elgondolkozva ismítelte — sok mindenre...

Ebben a pillanatban pedig éppen arra gondolt, mit is tegyen? Nem volna-e jobb most méginkább elutazni? El tudná viselni, hogy őt apja hármében lássa? Hisz ez kin, pokoli kin volna számára... Tehát utazni, elutazni... De ha arra gondolt, hogy elutazik, érezte, hogy ezt úgy sem tudná megtenni. Elutazni? Így és most? Nem, ez lehetetlen lenne...

Csontos ujjaiával végigsimította a homlokát.

— Menj Ari, menj lefeküdni...

Eszébe jutott, hogy már későre jár az idő és kedves mosollyal, gyöngéd simogattással küldte a leányt. Az lassan felemelkedett, és nem mozdult helyéről. Látzott rajta, hogy erősen küzd valamivel, szeretne kérdezni valamit.

— Nem... nem maradhatok uram mellett?...

Omár szigorúan összevonta szemöldökét, de látva a lány szomorúságát, mégegyszer megsimogatta és ő is felállt.

— Nem Ari, menj csak...

— Ahogy az uram akarja...

A leány gyorsan elfordult, hogy a férfi ne lássa meg az arcán végigpergő meleg, gyémánt-szerű könnyeket. Kiszégett és beletemetkezett a külső szoba szőnyegére és párnái közé, ahol hangtalanul sírt a lila hajnalderengésig. Akkor arra gondolt, vágya mégis csak teljesült. Az első pillanatban megszerette, egy kis rabszolgánó minden szenvedélyes imádatával, ezt a férfit. Minden vágya az volt, hogy melléje kerüljön. Arra gondolt, hogy hisz itt van mellette, hozzákerült és hirtelen csodálatos boldogság napja süttöt fel szívében.

(Folytatjuk)

SPORT

Felfüggesztik a nemzeti bajnoki küzdelmeket?

Szövetségi körökben az a hír terjedt el, hogy a katonai behívások miatt a nemzeti bajnoki küzdelmeket bizonytalan időre felfüggesztik. A hírt a Gazeta Sporturilor legújabb száma közölte, megjegyezvén, hogy a szövetség vezetői már foglalkoztak az ügygel, de érdeemben még nem döntöttek.

Sporthírek mindenfelől

Ausztrália nyerte a Davis Cup-ot. A Davis Cup kihívási döntőjét Ausztrália nyerte meg 3:2 arányban. A két utolsó egyes eredményei a következők: Omist—Riggs 6:1, 6:4, 3:6, 6:4, Bromwich—Parker 6:0, 6:3, 6:1.

Összeállították a jugoszlávok ellen szereplő válogatott csapatot. Vasárnap, szeptember 10-én a román válogatott labdarúgócsapat Belgrádban játszik a jugoszlávok ellen. A szövetség már összeállította a csapatot, amely a következő: Pavlovici — Sfera, Felecan I. — Vintila, Juhász, Demetrovici — Reiter, Barátky, Marksteiner, Bodoja, Dobay. Tartalékok: David, Duce, Lupas és Bogdan. A csapatot Iuga Livius, V. Economu, Costel Radulescu és Brezeanu kísérik a jugoszláv fővárosba.

Több csapat érdeklődik Praszler I. iránt. Praszler I. játékjogát mint ismeretes a Juventus egy évre felfüggesztette. Fővárosi jelentés szerint most egy B) osztályos egyesület érdeklődik Praszler kiadatása iránt, ugyanakkor a játékos tárgyalásokat folytat a galatii Gloria CFR csapat vezetőjével is, amely csapat tudvalevően most került be a nemzeti bajnokság A) osztályába. Praszlernek a testvére is a Gloriában játszik. Kérdés, hogy a galatii csapat megtudja-e fizetni azt az összeget, a melyet a Juventus kér majd a játékosért, az sem biztos még, hogy a Juventus egyáltalán hajlandó lesz a büntetést törölni.

Fővárosi sportlap véleménye a Gloria vereségéről. A Gazeta Sporturilor a nemzeti bajnokság B) osztályának vasárnapi fordulójával foglalkozva, azt írja, hogy mindenfelé az erőviszonyoknak megfelelő eredmények adódtak, egyetlen meglepetés az aradi Gloria veresége volt. Ez a meglepetés annál nagyobb volt, mivel a Gloria csoportjának legesélyesebb bajnok jelöltje. Remélni szeretnők, ha a vasárnapi eredmény elszigetelt jelenség maradna.

Spielmann nem hagyja ott a Resicát. Spielmann a NAC válogatott játékosak néhány hónapja Resicán tartózkodik, ahol sikerült elhelyezkednie. A nyár folyamán kérte átigazolását, azonban a NAC nem volt hajlandó kiadni és kijelentette, hogy nem mondanak le a játékosról. Legújabb hírek szerint a NAC közölte a ploestii Tricolorral, hogy ha szükségük van Spielmannra és el tudják vinni Resicáról, úgy átadják. A Tricolor részéről kijelentették, hogy nem szerződteknek egyetlen új játékos sem. Spielmann viszont úgy nyilatkozott, hogy inkább lemond a labdarúgásról, minthogy elmenjen Resicáról.

Kijelölték a vasárnapi B) osztályos mérkőzések játékvezetőit. A szövetség kijelölte azokat a bírókat, akik a vasárnapi B) osztályos mérkőzéseket vezetik. Aradon a Gloria a temesvári Kinizsi ellen játszik. A mérkőzést Huniade vezeti.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 7.

Bucuresti. 7: Hangmezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.05: Hangmezek. 13.00: Látványosságok. 13.10: Szalózene. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időszéri közlemények. 19.00: Időjárásjelentés. 19.02: Kulturális aktualitások. 19.17: Hangmezek. 20: Felolvasás. 20.15: Hegedűhangverseny. 20.35: Énekszámok. 20.55: Hangmezek. 22: Sporteredmények. 22.25: Hangmezek. 22.55: Hírek. 23.10: Hangmezek. 23.30: Román nyelvű leadás Anglia részére.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hangmezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.15: Háztartási előadás. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Katona zene. 19: Előadás. 19.30: Hangverseny. 19.50: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Szalózene. 20.55: Küllgyi negyedóra. 21.30: Bakony. Színmű egy felvonásban. 21.55: Előadás. 22.10: Hangmezek. 23.40: Hírek. 24: Cigányzene.

Budapest II. 20: Előadás. 20.30: Előadás. 21.00: Hírek. 21.20: Magyar nóták és csárdások. 22.05: Felolvasás.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 8.

Bucuresti. 7: Hangmezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12: Időjelzés. 12.05: Hangmezek. 13: Látványosságok. 13.10: Hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időszéri közlemények. 19: Időjelzés és idő-

„Ahelyett hogy fürdőre mennék...”

évente egy nagyon is hatásos Urodonál kurát tartok. Eddig még mindig meg voltam előgedve vele: kigyógyított reumámból, mely előzőt ezt a kitűnő szert megismertem évekig kintott”.

Henri A, Neuilli-sur-Seine.

Ezt annak köszönhettem, hogy az Urodonál eltávolítja a szervezetből a hogsavat és annak sóit, a hangyasavat, a cholesterinát és a többi kártékony anyagot. Ezért olyan egészséges és „fiatalító hatású” az Urodonál. Ezért kell Önnek is rögtön Urodonállal — minden este egy kiskanállal kevés vizben feloldva — rendszeres kurát kezdenie és Önnek sohasem lesz oka hogsavtúltengés miatt panaszkodni.

URODONAL

megőrzi ifjúságát!

Gyógyszertárakban és drogeriákban kapható.

járásjelentés. 19.02: Felolvasás. 19.17: Tánclémez. 19.55: Felolvasás. 20.15: Klarinetszámok. 20.35: Hárfaszámok. 20.55: Operaelőadás. 21.5: Hírek. 23.30: Tánclémez. 23.45: Hírek franc. német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hangmezek. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.4: Mit nézzünk meg? 13.10: Cigányzene. 13.4: Hírek. 14.30: Hangmezek. 15.30: Hírek. 17.2: Szentiványi Jenő meséje. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Előadás. 18.4: Hangverseny. 19.10: Felolvasás. 19.30: Cigányzene. 20.15: Hírek. 20.25: Szalózene. 21.1: Talizmán. Hangjáték két részben. 22.40: Hírek. időjárásjelentés. 23: Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Tánclémez.

DÉLI HIRLAP

Bucurestiben

minden újságkioszkban

kapható

Kérje a DÉLI HIRLAPOT

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy lev. Levelezés és házasság nem közzétehető, minden más rovatban szavankint kettő lev. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Trajan (szerb templom melletti) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flander-trafik, Piata I. hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik. (Corso melletti). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Oktatás

Oklevéles középiskolai tanárno privát-órát ad német, angol, francia, latin, görög, román és magyar nyelvből, továbbá stenografiából a 9 hazai nyelvben. III., Bulev. Carol 7. II. em. 9 ajtó. 1135

Angol órák, egyenként és csoportban új módszerrel. III., Str. M. Gáspár 3. Telefon: 13—70. 1293

Angol órát ad egyetemet végzett, angol collegeben vizsgázott úrihölgy. Telefon: 22—02. 1309

Állást keres

Mosást vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tisztá asszony (úgyiszen otthoni mosást is) Kovács, III. Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

Lugoson betegápolónői, házvezetőnői vagy ehhez hasonló állást keres. Fazekas I., Bratianu-tér 2. II. em. 1645

Alkalmazás

fejárá szakácsnő azonnalra keresték, aki a román konyhához is ért. I. Bulevard Regina Maria 17. 1242

Lakás

Bátorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1039

Bátorozott szoba folyóvízzel, fürdőszoba használatával az erzsébetvárosi villanegyedben kiadó. III., Str. General Mesoiu 7. 1378

Modern, egyszobás fürdőszobás lakás villamos mellett kiadó. IV. Camellei uca 31. 1302

Bátorozott szobát keresek különbejárattal, fürdőszoba használattal, esetleg teljes ellátással, német, vagy magyar családnál. Címeket kérem 25—99 telefonszám alatt leadni. 1303

Garzonlakás: szoba, előszoba, fürdőszoba, esetleg bútorozva nyomban kiadó a III. kerületben, villamos mellett. Leveleket: „Csendes ház” jelzésre kérek. 1290

Adás-vétel

Eladó 8 drb nyitott hordó, literent 1.20. Anghel Dusan, IV. Vacarescu-ucca 39. Bővebbet a házmasternél, 41. számú pince. 1300

Elveszett Doxa női arany karkötőóra barna szíjjal, az I. kerületi Vasile Alexandri-uccában. Megtaláló jutalom ellenében adja le a Déli Hírlap kiadóhivatalában. 1308

Hordók és kádák elsőrendű minőségben minden nagyságban raktáron. Ászokhordók speciális előállítás. Fagyálló korvevatórok gyári árak mellett kaphatók. Appeltauer hordógyár. Timisoara IV., Str. Fröhl 5. Telefon: 43—46. 678

Villany-termofor, 110 voltos, használt, jó állapotban, olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1142

Különjele

Dedkot faluról teljes ellátásra vállalkozó Gilde, II., Str. Scolii 13. 1446

1—2 úrilány teljes ellátást talál magános hölgnél. III., Str. Odobescu 40. földszint ajtó 8. 1295

Teljes ellátásra két diákányt felvesz úricsalád. Szabóné, III. Radulescu-u. 5. szám, ajtó 1. 1307

Nyomatja a „HIRLAP” tipográfia és editura S. I. u. e. Arad.